

સુપ્રીમ કોર્ટ પર વરસ્યાં રાષ્ટ્રપતિ મુર્મૂ

સર્વોચ્ચ અદાલતને ૧૪ જેટલા અધિયાળા પ્રશ્નો પૂછ્યા

નવી દિલ્હી: રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવેલા ખરડા અંગે રાષ્ટ્રપતિ અને રાજ્યપાલે નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં નિર્ણય લેવો જોઈએ એ પ્રકારના સુપ્રીમ કોર્ટે આઠ એપ્રિલે આપેલા ચુકાદાને પગલે ભારે વિવાદ સર્જાયો હતો. રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મૂએ આ ચુકાદા અંગે આપતિ વ્યક્ત કરી સુપ્રીમ કોર્ટને ૧૪ આકરાં સવાલ કર્યા હતાં અને એ મામલે અભિપ્રાય માગ્યો હતો. બંધારણની કલમ ૧૪૩ (૧) અંતર્ગત ભાગ્યે વપરાતી સત્તાનો ઉપયોગ કરતાં રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મૂએ કહ્યું હતું કે વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં નીચે જણાવેલા કાયદાકીય પ્રશ્નો ઉઠ્યા છે અને આ પ્રશ્નો એટલા મહત્વના છે કે એ અંગે સુપ્રીમ કોર્ટનો તાત્કાલિક અભિપ્રાય લેવો જરૂરી છે.

બંધારણની કલમ ૧૪૩ (૧) રાષ્ટ્રપતિને સુપ્રીમ કોર્ટનો અભિપ્રાય લેવાની સત્તા આપે છે. આ કલમની જોગવાઈ મુજબ જો રાષ્ટ્રપતિને એમ લાગે કે કાયદાનો પ્રશ્ન ઊભો થયો છે કે પછી ઊભો થઈ શકે એમ છે અને એ પ્રશ્ન દેશહિત-જનહિત માટે મહત્વનો છે તો તેવા સંજોગોમાં રાષ્ટ્રપતિને સુપ્રીમ કોર્ટનો અભિપ્રાય લેવાની સત્તા છે. રાષ્ટ્રપતિ આ પ્રશ્નો સુપ્રીમ કોર્ટને ધ્યાન પર લેવા મોકલી શકે છે અને કોર્ટને યોગ્ય જણાય તો તે આ અંગે સુનાવણી કરી રાષ્ટ્રપતિને અભિપ્રાય આપી શકે છે. તમિળનાડુ સરકાર અને રાજ્યપાલ વચ્ચે ચાલી રહેલી તકરારને મામલે સુપ્રીમ કોર્ટે

રાજ્યપાલને સત્ત્વરે નિર્ણય લેવાનો આદેશ આપ્યો હતો જેને કારણે ભારે વિવાદ સર્જાયો હતો. દેશના બંધારણમાં જે જોગવાઈનો ઉલ્લેખ જ નથી એ મામલે સુપ્રીમ કોર્ટ કઈ રીતે આદેશ આપી શકે? એમ જણાવી રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મૂએ સુપ્રીમ કોર્ટને ગુરુવારે નીચે જણાવેલાં ૧૪ તીખાં પ્રશ્નો કર્યા હતા. ૧) બંધારણની કલમ ૨૦૦ અંતર્ગત રાજ્યપાલ સમક્ષ કોઈ ખરડો રજૂ કરવામાં આવે તો તેમની પાસે કયા બંધારણીય વિકલ્પો હોય છે? ૨) શું રાજ્યપાલ આ વિકલ્પો પર વિચાર કરતી (જુઓ પાનું ૨) ►►

ભારત પાક યુદ્ધ

મેં મધ્યસ્થતા કરી નથી, ફક્ત મદદ કરી: ટ્રમ્પ પલટ્યા

વોશિંગ્ટન: ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચે યુદ્ધવિરામ પોતે કરાવ્યો હોવાનો શ્રેય લેનારા અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે ફેરવી તોડ્યું હતું. એક કાર્યક્રમમાં અમેરિકન સૈન્ય સાથે વાત કરતી વખતે તેમણે કહ્યું કે હું એમ કહી રહ્યો નથી કે મેં ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચે મધ્યસ્થતા કરી હતી, હા અમે મદદ કરી છે. ટ્રમ્પે કહ્યું હતું કે મેં બંને દેશો વચ્ચે તણાવને શાંત કરવામાં મદદ કરી હતી, પરંતુ સાથે તેમણે કહ્યું કે તે સીધી રીતે એમ કહેવા માગતા નથી કે તેમણે મધ્યસ્થતા કરી હતી. એક કાર્યક્રમ દરમિયાન ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે કહ્યું હતું કે હું એમ કહી રહ્યો નથી કે મેં મધ્યસ્થતા કરી હતી, પરંતુ મેં તે સમસ્યાને ઉકેલવામાં મદદ કરી હતી જે ગયા અઠવાડિયે

ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચે વધુ ખતરનાક બની રહી હતી. નોંધનીય છે કે ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચે ૧૦ મેના રોજ યુદ્ધવિરામની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી. ટ્રમ્પે આ અંગે ટ્વીટ કર્યું હતું. તેમણે કહ્યું હતું કે મને એ જાહેરાત કરતા ખૂબ આનંદ થાય છે કે ભારત અને પાકિસ્તાન સંપૂર્ણ અને તાત્કાલિક યુદ્ધવિરામ પર સંમત થયા છે. બંને દેશોને સામાન્ય સમજદારી અને શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિમતાનો પરિચય આપવા માટે અભિનંદન. અમેરિકાએ યુદ્ધવિરામના નિર્ણયને બંને દેશોની શાણપણ અને બુદ્ધિમતા ગણાવી હતી. ટ્રમ્પે આ નિર્ણય માટે ભારત અને પાકિસ્તાન બંનેને અભિનંદન પણ આપ્યા હતા. જોકે, ભારત (જુઓ પાનું ૨) ►►

જમ્મુ-કાશ્મીરના ત્રાલમાં ત્રણ આતંકવાદી ઠાર

સુરેશ એસ. ડુગ્ગર

જમ્મુ: ભારતીય સેનાના જવાનોએ દક્ષિણ કાશ્મીરના અવંતીપોરાના ત્રાલ વિસ્તારના નાદર લોરગામમાં ગુરુવારે ત્રણ આતંકવાદીને ઠાર માર્યા હતા. વરિષ્ઠ અધિકારીના જણાવ્યાનુસાર થોડાક કલાક ચાલેલા એન્કાઉન્ટરમાં આ ત્રણે આતંકવાદીને ઠાર મારવામાં આવ્યા હતા. સૂત્રોના જણાવ્યાનુસાર આ ત્રણે આતંકવાદી લશ્કરે તૈયબા સાથે જોડાયેલા હતા. જોકે ગયા વરસે એપ્રિલ અને ઓગસ્ટમાં તેમણે જ્યારે આતંકવાદનો માર્ગ અપનાવ્યો હતો ત્યારે તેઓ જૈશ-એ-મોહમ્મદ સાથે હતા. ઠાર મરાયેલા ત્રણે આતંકવાદીને આસિફ અહમદ શેખ, આમિર નઝર વાણી અને ચૈવર અહમદ બટ તરીકે

ત્રાલમાં તકેદારી: જમ્મુ-કાશ્મીરના પુલવામાં જિલ્લાના ત્રાલમાં ત્રાસવાદીઓ છૂપાયા હોવાના અહેવાલ મળતાં જ સુરક્ષા દળના જવાનોએ આખો વિસ્તાર ઘેરી લીધો હતો. (એજન્સી)

ઓળખી કાઢવામાં આવ્યા હતા. મળેલી માહિતીને આધારે ભારતીય લઈ સર્ચ ઓપરેશન આરંભ્યું હતું. જમ્મુ-કાશ્મીર પોલીસ અને સતર્ક સૈનિકોએ શંકાસ્પદ શ્રીનગર સેક્ટર સીઆરપીએફની હિલચાલની નોંધ લીધી હતી. સૈનિકોએ મરાયા (જુઓ પાનું ૨) ►►

ટુકડીએ નાદેર, ત્રાલ, અવંતીપોરાને ઘેરી આતંકવાદીઓને પડકારતા તેમણે ગોળીબાર શરૂ કરી દીધો હતો. આ સતર્ક સૈનિકોએ શંકાસ્પદ કાર્યવાહીમાં ત્રણ આતંકવાદી ઠાર મરાયા (જુઓ પાનું ૨) ►►

શેરબજારમાં ફરી તેજીનો ઉછાળો નિફ્ટીએ ૧૪૪ સત્ર પછી ૨૫,૦૦૦ની સપાટી પાછી હાંસલ કરી

(વાણિજ્ય પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઇ: શેરબજારમાં ગુરુવારે ફરી તેજીનો પવન ફૂંકાયો હતો. અમેરિકા સાથે વ્યપાર સોદાની સકારાત્મક આશા વચ્ચે સાર્વજનિક લેવાલી નીકળવાથી નિફ્ટીએ ૧૪૧ સત્ર બાદ ૨૫,૦૦૦ની સપાટી પાછી મેળવી હતી અને સેન્સેક્સ ૧૨૦૦ પોઇન્ટના ઉછાળા સાથે સાત મહિનાની ઊંચી સપાટીએ પહોંચ્યો હતો. આ જ સાથે રોકાણકારોની સંપત્તિમાં ૫.૨૨ લાખ કરોડ રૂપિયાનો વધારો થયો હતો. સેન્સેક્સ સત્ર દરમિયાન ૧,૩૦૦ પોઇન્ટ સુધી ઊછળ્યો હતો, જ્યારે નિફ્ટીએ ૧૪૧ સત્રો બાદ, ૧૭ ઓક્ટોબર ૨૦૨૪ પછી પહેલી વાર ૨૫,૧૦૦ પોઇન્ટનો આંકડો પાર કર્યો હતો. ડેરિવેટિવ્સ સેગમેન્ટમાં વલણનો અંતિમ દિવસ હોવાથી શોર્ટ કવરિંગને કારણે પણ બજારને ટેકો મળ્યો હતો.

ઉત્તર પ્રદેશના લખનઉમાં વહેલી સવારે એક સ્તંભ પર બસમાં આગ લાગી હતી, એ આગ એટલી ભયંકર હતી કે તેમાં પાંચ જણાં મોત થયા હતા. (એજન્સી).

યુપીમાં અલગ અલગ માર્ગ અકસ્માતોમાં ૧૯નાં મોત

લખનઉ: ઉત્તર પ્રદેશના અનેક ભાગોમાં અનેક માર્ગ અકસ્માતોમાં મહિલાઓ અને બાળકો સહિત ઓછામાં ઓછા ૧૯ લોકોએ જીવ ગુમાવ્યા હતા અને ડઝનબંધ ઘાયલ થયા હતા, જેમાં લખનઉ, હરદોઈ અને બલરામપુર જિલ્લામાં મોટી ઘટનાઓ બની હતી. અકસ્માતોના અતિરેકને કારણે મુખ્ય પ્રધાન યોગી આદિત્યનાથે અધિકારીઓને રાહત અને તબીબી સહાય ઝડપી બનાવવા સૂચના આપી હતી. ગુરુવારે વહેલી સવારે લખનઉની બહાર મોહનલાલગંજ નજીક કિસાન પથ પર એક ખાનગી બસમાં આગ લાગતાં બે બાળક સહિત પાંચ મુસાફરનાં મોત થયા હતા. એસીપી રજનીશ વર્માના જણાવ્યા અનુસાર, લગભગ ૮૦ મુસાફરને લઈને બેગુસરાય (બિહાર) થી દિલ્હી જઈ રહેલી બસમાં સવારે ૫ વાગ્યાની આસપાસ આગ લાગી હતી, જેનું કારણ ગિયરબેકસમાં શોર્ટસર્કિટ હોવાનું કહેવાય છે. મોટાભાગના મુસાફરો ઊંઘી રહ્યા હતા ત્યારે આગ ઝડપથી ફેલાઈ હતી. ફાયર ફાઇટર તાત્કાલિક ઘટનાસ્થળે (જુઓ પાનું ૨) ►►

ભારતના ઓપરેશન સિંદૂરે પાકિસ્તાનમાં મચાવી મોટી તબાહી: વોશિંગ્ટન પોસ્ટે પણ માની વાત

વોશિંગ્ટન: જમ્મુ કાશ્મીરના પહલગામમાં થયેલા આતંકી હુમલા બાદ ભારતે ઓપરેશન સિંદૂર લોન્ચ કરીને પાકિસ્તાનની ઊંધ હરામ કરી દીધી હતી. જેની બાદ પાકિસ્તાનની વિનંતી પર બંને દેશો વચ્ચે યુદ્ધ વિરામનો અમલ કરવામાં આવ્યો છે. તેવા સમયે ભારતના હુમલામાં પાકિસ્તાનને મોટી માત્રામાં નુકસાન થયું હોવાના પુરાવા અમેરિકન મીડિયામાં છવાયા છે. આ માહિતી વોશિંગ્ટન પોસ્ટમાં પાકિસ્તાનને થયેલા નુકસાનની સેટેલાઈટ તસવીરો અને વીડિયોના વિશ્લેષણથી પ્રકાશમાં આવી છે. જેમાં વોશિંગ્ટન પોસ્ટે હુમલા બાદની ૨૪ થી વધુ સેટેલાઈટ તસવીરો અને વીડિયોની સમીક્ષા કરી. તેમાં જાણવા મળ્યું કે હુમલામાં વાયુસેના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા ડ હૅન્ડર, ૨ રનવે અને ૨ મોબાઇલ ઇમારતોને ભારે નુકસાન થયું હતું. આમાંના કેટલાક છુપાયેલા સ્થળો પાકિસ્તાનની અંદર ૧૦૦ માઇલ અથવા ૧૬૦ કિમી સુધીના હતા. કિંગ્સ કોલેજ લંડનમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધોના વરિષ્ઠ લેકચરર અને દક્ષિણ

રાજનાથ સિંહે પાકિસ્તાનની પરમાણુ શસ્ત્રો સંભાળવાની ક્ષમતા પર સવાલ ઉઠાવ્યા

શ્રીનગર: સંરક્ષણ પ્રધાન રાજનાથ સિંહે ગુરુવારે પાકિસ્તાનના હાથમાં રહેલા પરમાણુ શસ્ત્રોની સલામતી પર સવાલ ઉઠાવ્યા હતા અને કહ્યું હતું કે તેમને આંતરરાષ્ટ્રીય પરમાણુ ઊર્જા એજન્સીની દેખરેખ હેઠળ લેવા જોઈએ. ઓપરેશન સિંદૂર પછી જમ્મુ અને કાશ્મીરની તેમની પહેલી મુલાકાતમાં અહીં સૈનિકો સાથે વાતચીત કરતા તેમણે કહ્યું કે આ ઓપરેશનથી આતંકવાદી સંગઠનો અને પાકિસ્તાનમાં તેમના માસ્ટર્સને સમજાયું છે કે તેઓએ પોતાને ક્યાંય પણ સુરક્ષિત ન માનવા જોઈએ. “હું સમગ્ર વિશ્વ સમક્ષ પ્રશ્ન ઉઠાવવા માગું છું: શું પરમાણુ શસ્ત્રો પાકિસ્તાનના હાથમાં સુરક્ષિત છે, જે એક બદમાશ અને બેજવાબદાર રાષ્ટ્ર છે,” એમણે એવો સવાલ કર્યો હતો કહ્યું. તેમણે માગ કરી હતી કે પાકિસ્તાનમાં પરમાણુ શસ્ત્રો આંતરરાષ્ટ્રીય પરમાણુ ઊર્જા એજન્સી (આઇએઇએ)ની દેખરેખ હેઠળ લેવા જોઈએ. આઇએઇએ એક વૈશ્વિક પરમાણુ નિરીક્ષક સંસ્થા છે. સંરક્ષણ પ્રધાન જમ્મુ અને કાશ્મીરની મુલાકાતે સમગ્ર સુરક્ષા પરિસ્થિતિનો, ખાસ કરીને નિયંત્રણ રેખા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સરહદ પર, અભ્યાસ કરવા ગયા

મણિપુરમાં ૧૦ આતંકી ઠાર

છમ્ફાલ: મણિપુરના ચંદેલ જિલ્લામાં આસામ રાઇફલ્સના એક એકમ સાથે થયેલી અથડામણમાં ૧૦ આતંકવાદીઓને ઠાર કરવામાં આવ્યા હતા. આ અભિયાન હજુ પણ ચાલુ છે. આ માહિતી અધિકારીઓએ આપી હતી. સેનાના પૂર્વીય કમાન્ડે બુધવારે એક્સ પર જણાવ્યું હતું કે ભારત-મ્યાનમાર સરહદ નજીક ચંદેલ જિલ્લાના ખેંગજોય તહસીલના ન્યૂ સમતાલ ગામ નજીક સશસ્ત્ર કેડરોની હિલચાલ અંગેની ચોક્કસ માત્રામાં આધારે સ્પીયર કોર્સ અંતર્ગત આસામ રાઇફલ્સ યુનિટે ૧૪ મેના રોજ એક અભિયાન હાથ ધર્યું (જુઓ પાનું ૨) ►►

સંરક્ષણ પ્રધાનની મુલાકાત સંરક્ષણ પ્રધાન રાજનાથ સિંહ શ્રીનગરમાં બંદામી બાગ કેન્ટની મુલાકાતે ગયા હતા અને ત્યાં તેમણે સૈનિકોનો જુરસો વધાર્યો હતો. (એજન્સી).

છે. અધિકારીઓએ જણાવ્યું હતું કે ટોચના લશ્કરી અધિકારીઓ સંરક્ષણ પ્રધાનને પ્રવર્તમાન સુરક્ષા પરિસ્થિતિના વિવિધ પાસાઓ વિશે માહિતી આપશે. સંરક્ષણ

વક્ફ વિવાદ: વચગાળાની રાહત માટે સુપ્રીમ કોર્ટ ૨૦ મેના રોજ કેસની સુનાવણી કરશે

નવી દિલ્હી : સુપ્રીમ કોર્ટે ગુરુવારે કહ્યું કે તે ૨૦ મેના રોજ વક્ફ (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૨૫ ને પડકારવામાં આવેલી વચગાળાની રાહતના મુદ્દા પર સુનાવણી કરાશે. મુખ્ય ન્યાયાધીશ બી.આર. ગવર્ધ અને ઓગસ્ટિન જ્યોર્જ મસીહની બનેલી બેન્ચ, જેણે મંગળવારની સુનાવણી મુલતવી રાખી હતી, તે ત્રણ મુદ્દાઓ પર વચગાળાના નિર્દેશો પસાર કરવા માટેની દલીલો સાંભળશે જેમાં કોર્ટ દ્વારા વક્ફ તરીકે જાહેર કરાયેલી મિલકતોને ડિનોટિફાઇ કરવાની સત્તા, વક્ફ-બાય-યુઝર અથવા વક્ફ દ્વારા ખતનો સમાવેશ થાય છે. અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ બીજો મુદ્દો રાજ્ય વક્ફ બોર્ડ અને સેન્ટ્રલ વક્ફ કાઉન્સિલની રચના સાથે સંબંધિત છે, જ્યાં તેઓ દલીલ કરે છે કે ફક્ત મુસ્લિમોએ જ કાર્યકારી સભ્યો તરીકે કાર્ય કરવું જોઈએ. ત્રીજો મુદ્દો એવી જોગવાઈ સાથે સંબંધિત છે જે કહે છે કે જ્યારે કલેક્ટર મિલકત સરકારી જમીન છે કે નહીં તો નક્કી કરવા માટે તપાસ કરે ત્યારે વક્ફ મિલકતને વક્ફ ગણવામાં આવશે નહીં. “અમે મંગળવારે જ વચગાળાની રાહતના મુદ્દા પર વિચાર કરીશું,” એમ ગવર્ધે કહ્યું. બેન્ચે કાયદાની માન્યતાને પડકારનારાઓ વતી હાજર રહેલા વકીલ કપિલ સિંબલ અને અન્ય લોકોને અને કેન્દ્રનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા સોલિસિટર જનરલ તુષાર મહેતાને ૧૯ મે સુધીમાં તેમની લેખિત નોંધ દાખલ કરવા કહ્યું છે. બંને પક્ષના વકીલો દ્વારા બેન્ચને જાણ કરવામાં આવી હતી કે ન્યાયાધીશોને અરજીઓ પર વિચાર કરવા માટે વધુ સમયની જરૂર પડી શકે છે. ■

તેજસ્વી તારલાઓને અભિનંદન

બારમા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ

મહેતા ધ્વનિ નિખિલ
૮૭.૩૩ ટકા

શાહ હિયા હેમાંગ
૮૪ ટકા

શેમ સદફ ફાતમા અસિફ
૮૨ ટકા

ઠક્કર હિતાશી જયેશ
૭૭ ટકા

ઠક્કર સક્ષમ આશિષ
૮૪ ટકા

વૃષ્ટિ સંજય ઠક્કર
૭૭ ટકા

ઠક્કર હિતાશી જયેશ
૭૭ ટકા

ગજરા જય ભાવેશ
૮૫.૨૦ ટકા

જરીવાલા નાચ્યા વિશાલ
૮૮ ટકા

ભાડકા નેહલ હેમંત
૮૦.૮૩ ટકા

કુશીયા કેવલ હિરેન
૮૧ ટકા

મહિકા મરચંટ
૮૨ ટકા

સમિક કેતન વૈદ
૮૫ ટકા

નાકર પરિ જિતેન્દ્ર
૮૮.૬૭ ટકા

પારેખ રાધા ભાવેશ
૮૬.૫૦ ટકા

પ્રયાગ મહેતા
૮૨.૫૦ ટકા

રાહિલ શાહ
૮૫ ટકા

રાંભિયા કાવ્યા સંદિપ
૮૮.૧૭ ટકા

દસમા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ

આરિયા પરમાર
૮૫ ટકા

ભાનુશાલી નિધિ ભાવેશ
૮૫ ટકા

દર્શા અશોક ભગત
૮૦.૨૦ ટકા

ગાલા લુવેશ રામ
૮૫.૮૦ ટકા

ગુંજન ધર્મેન્દ્ર જૈન
૮૦.૮૦ ટકા

હિમ્મી ઉદેશી
૮૫.૮ ટકા

કાવ્યા પાંકડ
૮૫ ટકા

લિલબાની કિષ્વી અરવિંદ
૮૨ ટકા

માસિ ધર્મેશ શાહ
૮૬.૮ ટકા

મિહિર કેતન દોશી
૮૬.૪૦ ટકા

મોક્ષ જિગ્નેશ શાહ
૮૮.૫ ટકા

મોરબિયા પૂજા બિપીન
૮૨.૪૦ ટકા

પરમાર મયંક કલ્પેશ
૮૭.૨ ટકા

પ્રજાપતિ દિપેન ભરત
૮૮.૮૦ ટકા

પુરોહિત નિમિષ આશિષ
૮૬.૨૦ ટકા

યશ અમિત પુજારા
૮૩.૮ ટકા

જેવીન ભરતભાઈ કટીર
૮૦.૮૦ ટકા

ધ્વનિ સેજલ મેહુલ માટુ
૮૩.૮ ટકા

મહારાષ્ટ્ર બોર્ડના દસમા અને બારમા ધોરણના ૮૦%થી વધુ માર્ક્ મેળવનારા વિદ્યાર્થીઓ પોતાનો ફોટો અને માર્ક્શીટ 'મુંબઈ સમાચાર'ને મોકલી આપે.

ઈ-મેઈલ એડ્રેસ : resultonms@gmail.com

વોટ્સએપ : 7045430579

વસઈ-વિરામમાં ગેરકાયદે ઇમારતો

ટાઉન પ્લાનિંગના ડેપ્યુટી ડિરેક્ટરના ઘરેથી ₹૩૨ કરોડનાં દાગીના-રોકડ જપ્ત

મુંબઈ: વસઈ-વિરામમાં ગેરકાયદે ઇમારતોના કેસમાં મની લોન્ડરિંગની તપાસ સંદર્ભે એન્ફોર્સમેન્ટ ડિરેક્ટોરેટ (ઇડી)ની ટીમે બુધવારે વસઈ, વિરામ, નાલાસોપારા અને હેદરાબાદમાં ૧૩ સ્થળે રેઇડ પાડી હતી, જેમાં વસઈ-વિરામ પાલિકાના ટાઉન પ્લાનિંગના ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર વાય. એસ. રેડ્ડીના ઘરેથી ૮.૬ કરોડની રોકડ અને ૨૩.૨૫ કરોડ રૂપિયાના હીરાજડિત દાગીના તથા બુલિયન જપ્ત કરવામાં આવ્યાં હતાં. ઉપરાંત રેઇડ દરમિયાન વાંધાજનક દસ્તાવેજો પણ જપ્ત કરાયા હતા, એમ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું.

એપ્રિલ, ૨૦૧૬માં એન્ટિ-કરપ્શન બ્યૂરો (એસીબી)ના થાણે યુનિટ દ્વારા રેડ્ડીની ઘરફડક કરાઇ હતી. તેની વિરુદ્ધના ક્રોટ કેસ આગળ વધવાથી રોકવા માટે શિવસેનાના નગરસેવકને પચીસ લાખ રૂપિયા ઓફર કરવાનો રેડ્ડી પર આરોપ હતો.

ઇડી મુંબઈ (ઝોન-૨) દ્વારા બુધવારે જે સ્થળો પર રેઇડ પાડવામાં આવી હતી, તેમાં વસઈ-વિરામ પાલિકાના ભૂતપૂર્વ નગરસેવક સીતારામ ગુપ્તા તેમ જ ગેન્ગસ્ટર સાથે કડી ધરાવતા ગુનેગારના નિવાસસ્થાનનો પણ સમાવેશ હતો.

રેઇડ દરમિયાન જપ્ત કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજો પરથી વસઈ-વિરામ પાલિકાના અધિકારીઓ સાથે સાકળાંક કરીને આવા અનેક ગેરકાયદે બાંધકામો કરવામાં આવ્યા હોવાનું સામે આવ્યું હતું. ઇડી દ્વારા આ પ્રકરણે તપાસ કરવામાં આવી રહી છે.

ઇડીએ વસઈ-વિરામ વિસ્તારમાં રહેણાંક અને વ્યાવસાયિક ઇમારતોના ગેરકાયદે બાંધકામો સંદર્ભે મીરા-ભાયંદર વસઈ-વિરામ પોલીસ દ્વારા દાખલ કરાયેલા એફઆઇઆરના આધારે પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ એક્ટ (પીએમએલએ) હેઠળ એન્ફોર્સમેન્ટ કેસ ઇન્ફોર્મેશન રિપોર્ટ (ઇસીઆઇઆર) દાખલ કર્યો હતો. ઇડીના જણાવ્યા મુજબ આ કેસ મુખ્યત્વે નાલાસોપારા પૂર્વના અંગરવાલ નગર ખાતે ગેરકાયદે ૪૧ ઇમારતોના બાંધકામનો છે, જે સ્યૂએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ અને ડમ્પિંગ ગ્રાઉન્ડ માટે ૬૦ એકર જમીન પર બાંધવામાં આવી હતી.

ગેરકાયદે ૪૧ ઇમારતોને મુંબઈ હાઇ કોર્ટના નિર્દેશ પર વસઈ-વિરામ પાલિકા દ્વારા તોડી પાડવામાં આવી હતી, જેને કારણે ૨,૫૦૦ પરિવાર બેધર થઇ ગયા હતા. તપાસ દરમિયાન એનું જાણવા મળ્યું હતું કે આ વિસ્તારમાં ગેરકાયદે બાંધકામ ૨૦૦૯થી ચાલી રહ્યું હતું.

કેટલાક વર્ષ અગાઉ આચોલે પોલીસ સ્ટેશનમાં દાખલ એફઆઇઆરમાં આશૈષ કરવામાં આવ્યો હતો કે વસઈ-વિરામ પાલિકાના ભૂતપૂર્વ નગરસેવક સીતારામ ગુપ્તા, તેના ભાઇ અને સાથીદારોએ કથિત રીતે ખાનગી માલિકોની ૩૦ એકર જમીન, ડમ્પિંગ ગ્રાઉન્ડ અને સ્યૂએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ માટે અનામત રાખવામાં આવેલી વધારાની ૩૦ એકર જમીન હસ્તગત કરી હતી. બાદમાં બનાવટી દસ્તાવેજોને આધારે તેને વિવિધ ડેવલપરોને વેચી દીધી હતી.■

પાલિકાની ચૂંટણી સમયસર યોજવાનો પ્રયાસ, મહાયુતિ સાથે મળીને ચૂંટણી લડશે: ફડણવીસ

પુણે: મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે ગુરુવારે કહ્યું હતું કે તેમની સરકાર રાજ્યમાં સમયસર પાલિકાની ચૂંટણીઓ કરાવવાનો પ્રયાસ કરીશું. કેટલાક પ્રદેશોમાં ચોમાસુ વધુ તીવ્ર રહેવાની શક્યતા છે આવા સ્થળે જરૂર પડશે તો અમે ચૂંટણી પંચ પાસેથી ૧૫-૨૦ દિવસનો સમય લંબાવવાની માગણી કરીશું, ’ એમ તેમણે કહ્યું હતું.

સુપ્રીમ કોર્ટે છકી મેના રોજ મહારાષ્ટ્ર સ્થાનિક સ્વરાજ્ય સંસ્થાની ચૂંટણીઓનો માર્ગ ખોલી નાખ્યો હતો, જે ઓબીસી અનામતને મુકે પાંચ વર્ષથી વધુ સમયથી અટકી પડી હતી, સુપ્રીમ કોર્ટે રાજ્ય ચૂંટણી પંચને ચાર અઠવાડિયામાં નોટિફિકેશન કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો. ફડણવીસે કહ્યું હતું કે, મહાયુતિ એક

તેથી ચોમાસા દરમિયાન દેરાસરના બાકી રહેલા બાંધકામને નુકસાન થાય નહીં તે માટે ટ્રસ્ટ દ્વારા આ ભાગને સંરક્ષિત કરી આપવાની માગણી કરી હતી.

તેના પર બુધવારે સીટી સીવિલ કોર્ટમાં થયેલી સુનાવણી દરમિયાન કોર્ટે કોઈ રાહત આપવાનો ઈનકાર કર્યો હતો. દેરાસરના બાંધકામને જેસે થે રાખવાનો આદેશ હાઈ કોર્ટે આપ્યો છે, તે આદેશમાં તેમણે દખલગીરી કરવાનો પણ ઈનકાર કરતા કહ્યું હતું કે હાઈ કોર્ટના સ્ટેને અમે હટાવી શું નહીં પણ ચોમાસા માટે તેઓ શેડ બાંધવાની પોતાની માગણી સંદર્ભમાં પાલિકામાં અરજી કરવાની સૂચના આપી હતી.■

કામચલાઉ શેડ બાંધવા પાલિકાને અરજી કરો: વિલેપાર્લે જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટને કોર્ટનો નિર્દેશ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: વિલે પાર્લે (પૂર્વ)માં આવેલા શ્રી ૧૦૦૮ દિગંબર જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટની ચોમાસામાં કામચલાઉ શેડ બાંધવાની મંજૂરી માગતી અરજી પર કોર્ટે તેમને મુંબઈ મહાનગરપાલિકામાં અરજી કરવાનો બુધવારે નિર્દેશ આપ્યો છે. તેમ જ હાલ દેરાસરનું બાંધકામ જેસે થે તેવો જ રાખવાના અગાઉના કોર્ટના આદેશ પણ કાયમ રાખ્યો હતો.

વિલે પાર્લેના જૈન દેરાસરમાં ગેરકાયદે બાંધકામ હોવાના દાવા સાથે પાલિકાના કે-પૂર્વ વોર્ડ દ્વારા બાંધકામ તોડી પાડવામાં આવ્યા બાદ તેના પર હાઈ કોર્ટમાં થયેલી સુનાવણી દરમિયાન બાંધકામ જેસે થેનો આદેશ કોર્ટે આપ્યો છે.

તેથી ચોમાસા દરમિયાન દેરાસરના બાકી રહેલા બાંધકામને નુકસાન થાય નહીં તે માટે ટ્રસ્ટ દ્વારા આ ભાગને સંરક્ષિત કરી આપવાની માગણી કરી હતી.

તેના પર બુધવારે સીટી સીવિલ કોર્ટમાં થયેલી સુનાવણી દરમિયાન કોર્ટે કોઈ રાહત આપવાનો ઈનકાર કર્યો હતો. દેરાસરના બાંધકામને જેસે થે રાખવાનો આદેશ હાઈ કોર્ટે આપ્યો છે, તે આદેશમાં તેમણે દખલગીરી કરવાનો પણ ઈનકાર કરતા કહ્યું હતું કે હાઈ કોર્ટના સ્ટેને અમે હટાવી શું નહીં પણ ચોમાસા માટે તેઓ શેડ બાંધવાની પોતાની માગણી સંદર્ભમાં પાલિકામાં અરજી કરવાની સૂચના આપી હતી.■

બદલાપુરમાં આરોપીનું એન્કાઉન્ટર: તપાસ માટે ડીજીપીએ નવી એસઆઈટી બનાવી

મુંબઈ: બદલાપુરની શાળામાં બાળકીઓ સાથે કુર્મ આચરવાના કેસના આરોપી અક્ષય શિંદેના એન્કાઉન્ટર પ્રકરણની તપાસ માટે મહારાષ્ટ્રના ડિરેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસે નવી સ્પેશિયલ ઈન્વેસ્ટિગેશન ટીમ (એસઆઈટી) બનાવી હતી.

સુપ્રીમ કોર્ટના આદેશ અનુસાર ડીસીપી રમણી શુક્લાએ એડિશનલ પોલીસ કમિશનર દત્તા શિંદેના વડપણ હેઠળની નવી એસઆઈટી નિયુક્ત કરી હતી. મીરા-ભાયંદર વસઈ-વિરામ (એમબીવીવી) પોલીસમાં ફરજ બજાવતા શિંદે ડેપ્યુટી ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ રેન્કના અધિકારી છે.

નવી એસઆઈટીમાં પિંપરી-ચિંચવડના એક ડેપ્યુટી પોલીસ કમિશનર, એક આસિસ્ટન્ટ પોલીસ કમિશનર, બે સિનિયર ઈન્સ્પેક્ટર, જેમાંથી એક નવી મુંબઈ પોલીસ સાથે સંકળાયેલો છે, બે આસિસ્ટન્ટ પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર, એક સબ-ઈન્સ્પેક્ટર અને એક આસિસ્ટન્ટ સબ-ઈન્સ્પેક્ટરનો સમાવેશ થાય છે.

ડીસીપી અને સિનિયર ઈન્સ્પેક્ટર સિવાયના બધા અધિકારી એમબીવીવી પોલીસમાં ફરજ બજાવે છે, એમ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું.

આ કેસની અગાઉ કાઈમ ઈન્વેસ્ટિગેશન ડિપાર્ટમેન્ટ (સીઆઈડી) દ્વારા તપાસ કરવામાં આવતી હતી. સીઆઈડી પાસેથી કેસ સંબંધી દસ્તાવેજો મેળવીને એસઆઈટી નવેસરથી તપાસ હાથ ધરશે.

એડિશનલ કમિશનર દત્તા શિંદે થાણે અને નવી મુંબઈમાં કામ કરી ચૂક્યા મુંબઈ પોલીસ સાથે સંકળાયેલો છે. તે પાલઘરના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ પણ રહી ચૂક્યા છે, એમ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું.

બદલાપુરની ખાનગી શાળાના સિવાયના બધા અધિકારી એમબીવીવી પોલીસમાં ફરજ બજાવે છે, એમ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું.

સાહેબર, ૨૦૨૪ના રોજ નવી મુંબઈ તળોજા જેલમાંથી થાણે કાઈમ નિમિત્તે આંદોલે લઈ જતી વખતે પોલીસ વેનમાં જ એન્કાઉન્ટરમાં અક્ષયનું ઢીમ ઢાળી દેવામાં આવ્યું હતું. (પીટીઆઈ)■

ડેબ્ચૂને નિયંત્રણમાં રાખવાના સુધરાઈના પ્રયાસ યથાવત્

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: ચોમાસા દરમિયાન વરસાદના પાણી ભરાઈ જવાથી મચ્છરોની ઉત્પત્તિનું પ્રમાણ વધવાની સાથે જ મલેરિયા અને ડેબ્ચૂ જેવી બીમારીનું પ્રમાણ પણ વધી જતું હોય છે. મચ્છરોથી થતી આ બીમારીને રોકવા માટે પાલિકા દ્વારા વિવિધ ઉપાયચોજનાની સાથે જ જનજાગૃતિનો કાર્યક્રમ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો છે. આ દરમિયાન મચ્છરોની ઉત્પત્તિ રોકવામાં પાલિકાને મળેલી સફળતાને કારણે પહેલી જાન્યુઆરીથી ૧૪ મે, ૨૦૨૫ના સાડા ચાર મહિનાના સમયગાળામાં ડેબ્ચૂના ફક્ત ૩૧૧ દર્દી નોંધાયા હતા, તેની સામે ૨૦૨૪ની સાલમાં આખા વર્ષ દરમિયાન ડેબ્ચૂનાં ૫,૮૦૬ દર્દી નોંધાયા હતા. મુંબઈ મહાનગરપાલિકા દ્વારા ૧૬ મે, ૨૦૨૫ને રાષ્ટ્રીય રોગી દિન નિમિત્તે પાલિકા દ્વારા એડિસ મચ્છર કરડવાથી થતા ડેબ્ચૂને રોકવા અને તેને નિયંત્રણમાં લાવવા અનેક ઉપાયચોજના અમલમાં મૂકવામાં આવી છે.

શિર્ડીની હોટેલમાંથી મુંબઈના ઝવેરીનું સોનું અને રોકડ ચોરી ડ્રાઈવર ફરાર

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મુંબઈના ઝવેરીના કર્મચારીઓ શિર્ડીમાં હોટેલની રૂમમાં સાત હતા ત્યારે ડ્રાઈવર અંદાજે સાડાસાઘ કિલો સોનાના દાગીના અને ચાર લાખની રોકડ ચોરી ફરાર થઈ ગયો હતો.

શિર્ડી પોલીસ સ્ટેશનના ઈન્સ્પેક્ટર રણજિત ગલોડેએ જણાવ્યું હતું કે ઘટના બુધવારની સવારે પ્રકાશમાં આવી હતી. આ પ્રકરણે વિજય સિંહ ખીસી (૩૨)ની ફરિયાદને આધારે ગુનો નોંધી ઘટના બાંધથી ગુમ કાર ડ્રાઈવર સુરેશ કુમાર રાજપૂત (૩૦)ની શોધ હાથ

રોતે આ લોકોને મજા કરાવશે! એવા મતલબનું લખાણ લખ્યું હતું.

પોલીસે વીડિયો જોતાં રસ્તા પરથી પૂરપાટ વેગે દોડતી કાર નજરે પડી હતી. કારના દરવાજાથી ત્રણ યુવક બહાર નીકળીને જ્યારે કાર ચલાવી રહેલો યુવક હાથ બહાર કાઢીને સ્ટન્ટ કરતા નજરે પડ્યા હતા. આ યુવકોનું વીડિયો રેકોર્ડિંગ બાજુમાં દોડતી બીજી કારમાંથી કરવામાં આવી રહ્યું હતું. બીજી કારમાંથી પણ એક યુવક બહાર નીકળીને સ્ટન્ટ કરતો વીડિયોમાં દેખાય છે.

મુંબઈના ઝવેરીના કર્મચારીઓ શિર્ડીમાં હોટેલની રૂમમાં સાત હતા ત્યારે ડ્રાઈવર અંદાજે સાડાસાઘ કિલો સોનાના દાગીના અને ચાર લાખની રોકડ ચોરી ફરાર થઈ ગયો હતો.

શિર્ડી પોલીસ સ્ટેશનના ઈન્સ્પેક્ટર રણજિત ગલોડેએ જણાવ્યું હતું કે ઘટના બુધવારની સવારે પ્રકાશમાં આવી હતી. આ પ્રકરણે વિજય સિંહ ખીસી (૩૨)ની ફરિયાદને આધારે ગુનો નોંધી ઘટના બાંધથી ગુમ કાર ડ્રાઈવર સુરેશ કુમાર રાજપૂત (૩૦)ની શોધ હાથ

હોટેલની એક રૂમ અઠવાડિયાથી બુક કરી રાખવામાં આવી હતી અને એક જ રૂમમાં ત્રણેય જણ રાતે સુઈ જતા હતા.

ફરિયાદ અનુસાર ૧૩ મેની રાતે જમ્યા પછી ત્રણેય જણ રૂમમાં સુઈ ગયા હતા. સવારે કર્મચારી ઊંઘમાંથી જાગ્યા ત્યારે ડ્રાઈવર રાજપૂત નજરે પડ્યો નહોતો અને રૂમનો દરવાજો ખુલ્લો હતો. શંકાને આધારે કર્મચારીએ બેડ પાસે રાખેલી દાગીના ભરેલી બેગ તપાસતાં અંદાજે ૩.૨૬ કરોડ રૂપિયાના સોનાના દાગીના અને ચાર લાખની રોકડ ગુમ હોવાનું જણાયું હતું.

બાપ્પાના શરણો: ભારતનો ભૂતપૂર્વ ઓપર્નિંગ વેંટસમેન અને ટીમ ઇન્ડિયાનો હેડ-કોચ ગૌતમ ગંભીર પત્નીના નતાશા જૈન સહિત પરિવારજનો સાથે ગુરુવારે શિદ્ધિ વિનાયકના મંદિરે આવ્યો હતો. દિલ્હીમાં રહેતો ગંભીર થોડા જ દિવસમાં ઇંગ્લેન્ડ ખાતેના લાંબા અને સંઘર્ષપૂર્ણ પ્રવાસે જશે અને એ પહેલાં તે ગણેશજીના આશીર્વાદ મેળવવા તત્પર હતો. ઇંગ્લેન્ડમાં ભારતીયો જૂન-જુલાઈમાં પાંચ મેચની ટેસ્ટ-સિરીઝ રમશે. (અમય ખરાડે)

પહલગામના હુમલાખોરોની ઓળખ કરનારને શિવસેના તરફથી ₹૧૦ લાખનું ઇનામ

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રના નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેના નેતૃત્વ હેઠળની શિવસેનાએ પહલગામ હુમલાખોરોની ઓળખ માટે માહિતી આપનારને ૧૦ લાખ રૂપિયાનું ઇનામ જાહેર કર્યું છે, એમ પાર્ટીના એક કાર્યકર્તાએ ગુરુવારે જણાવ્યું હતું.

શિવસેનાના સોશ્યલ મીડિયા પ્રભારી રાહુલ કનાલે જણાવ્યું હતું કે આ જાહેરાત જમ્મુ અને કાશ્મીર પોલીસે શંકાસ્પદ આતંકવાદીઓના ફોટા જાહેર કર્યાના પ્રતિભાવમાં કરવામાં આવી છે, જેણે ૨૦ લાખ રૂપિયાનું ઇનામ જાહેર કર્યું છે.

‘અમે આતંકવાદ અને તેને ટેકો આપનારાઓ સામે મજબૂત રીતે ઉભા છીએ. અમે નાગરિકોને એવી કોઈપણ માહિતી સાથે આગળ આવવા વિનંતી કરીએ છીએ જે આ ગુનેગારોને ન્યાય અપાવવામાં મદદ કરી શકે.

‘પુરસ્કારની રકમ ઉમેરીને અમારું લક્ષ્ય એ સુનિશ્ચિત કરવાનું છે કે દોષિતોને જવાબદાર ઠેરવવામાં આવે અને પીડિતો અને તેમના પરિવારોને ન્યાય મળે,’ એમ શિંદેને ટાંકીને કનાલે કહ્યું હતું. ■

મેટિની

અંતમાં આરંભનો અણસાર...

ઓકિયન્સને અપીલ કરતી કથાનો દુકાળ અને સિકવલ ચલણી નાણું લાગવાથી ફિલ્મના એન્ટિંગમાં સ્ટોરી આગળ ચાલશે એવો ઈશારો કરવામાં આવી રહ્યો છે

એકવીસમી સદીમાં હિન્દી ફિલ્મો સહિત ઘણું બધું બદલાઈ ગયું છે. ૩૦ વર્ષ પહેલાં એક ફિલ્મ આવેલી, જે નો આરંભ અંતથી થયો હતો. ૧૯૯૪ની સુનીલ શેટ્ટી, સોમી અલી અને પરેશ રાવળની ફિલ્મનું ટાઈટલ ‘અંત’ હતું. પડદા પર ‘અંત’ દેખાયા પછી ફિલ્મનો આરંભ થતો હતો. ૨૦૨૫માં પરિસ્થિતિ સમૂળગી બદલાઈ ગઈ છે. આજે ઓરિયન્સને અપીલ કરતી કથાનો દુકાળ હોવાથી અને સિકવલ ચલણી નાણું લાગવાથી ફિલ્મના અંતમાં સ્ટોરી આગળ ચાલશે એવો એટલે કે નવા આરંભનો ઈશારો કરવામાં આવી રહ્યો છે. અજય દેવગનની ‘રેડ ૨’ આ લખાય છે ત્યાં સુધીમાં ૧૩૦ કરોડનો નોંધપાત્ર વકરો કરવામાં સફળ રહી છે. સિકવલ સેલ્સ - સિકવલ રોકડા કમાઈ આપવાની ક્ષમતા ધરાવે છે એવી માન્યતા ફિલ્મ ઈન્ડસ્ટ્રીને ઘેરી વળી છે. બોલિવૂડના ‘સિકવલ સમ્રાટ’ના તાજના હકદાર એવા અજય દેવગનને ‘તેરે પીછે પીછે મੈ આ ગઈ’ સ્ટાઈલની ફિલ્મો ફળી રહી છે. ‘સિંધમ એગેન’, ‘દ્રશ્યમ ૨’, ‘ટોટલ ધમાલ’ પછી ‘રેડ ૨’ને સફળતા મળતા અજયનો વાવટો સિકવલની ભૂમિ પર લહેરાઈ રહ્યો છે. ૨૦૨૫ ‘સિકવલ યર’ સાબિત થાય એવી પરિસ્થિતિ ફિલ્મોના ટાઈટલ સૂચવી રહ્યા છે, જેમકે ડોન ૩, વોર ૨, સન ઓફ સરદાર ૨, વેલકમ ટુ જંગલ... લિસ્ટ ખાસ્સું લાંબું છે. આ યાદીમાં વધુ નામ ઉમેરાય એવી ઉજ્જની સંભાવના દેખાઈ રહી છે. તાજું ઉદાહરણ જોઈએ. ‘રેડ ૨’નો અંત સિકવલ તરફ જરૂર આંગળી ચીંધે છે. ૨૦૧૮ની ‘રેડ’માં અમય પટનાયક (અજય દેવગન) કાળા કરતૂતો ઉઘાડા પાડતા સંસદસભ્ય રામેશ્વર સિંહ (સૌરભ શુક્લા)ને હાથકડી પહેરાવી કેદખાનામાં જવાનો વારો આવે છે. ‘રેડ’નો વિલન છે રામેશ્વર સિંહ. ‘રેડ ૨’ની કથાનો વિલન છે દાદાભાઈ (રિતેશ દેશમુખ). સમાજસેવાનો ઢોંગ કરી બ્લેક મનીનો ડુંગર ઊભો કરનાર રાજકારણી અને લોકલાડીલા નેતાની અનીતિ પરથી પડદો ઊંચકી લેવામાં આવતા

દાદાભાઈ પણ જેલમાં ધકેલાય છે. આમ પહેલી ફિલ્મમાં રામેશ્વર સિંહ અને બીજીમાં દાદાભાઈ ખલનાયક છે. સિકવલના અંતમાં ‘રેડ ૨’ના વિલનની મુલાકાત ‘રેડ ૨’ના વિલન સાથે થાય છે - રામેશ્વર સિંહ અને દાદાભાઈ આમનેસામને આવે છે. ‘દુશ્મન કા દુશ્મન દોસ્ત હોતા હૈ’ એ ન્યાયે રામેશ્વર સિંહ ભવિષ્યમાં સાથે કામ કરવાની ઓફર કરે છે. દાદાભાઈના પતનનું કાવતરું ઘડ્યા પછી રામેશ્વર સિંહ એને ઓફર આપી અમય પટનાયક સાથેનો જૂનો હિસાબ ચૂકતે કરવાના સપનાનાં બીજનું વાવેતર કરે છે. મૂળ ફિલ્મનો વિલન અને સિકવલનો વિલન હાથ મિલાવશે એવી સંભાવના દેખાડવામાં આવી છે. સંભવતઃ આ જ ‘રેડ ૩’ની પાર્શ્વભૂમિ છે. ટૂંકમાં ફિલ્મના અંતમાં નવી ફિલ્મના આરંભનો અણસાર આપી દેવામાં આવ્યો છે. અમર પટનાયક માટે નવી લડાઈ, નવા દુશ્મનનો તખ્તો તૈયાર કરી દેવામાં આવ્યો છે. આપણી સંસ્કૃતિમાં ગાયને માતાનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો છે અને એના માટે જનમાનસમાં આદર છે. વાગોળવું એ ગાયની પ્રકૃતિ છે. ગાય ઘાસ કે અન્ય ખોરાક મોઢા દ્વારા જઈરમાં ઉતારી લે છે અને આરામથી બેસે ત્યારે એ ખોરાક ફરી મોઢામાં લાવી ચાવે છે. આ પ્રક્રિયા ‘વાગોળવું’ કહેવાય છે. હિન્દી ફિલ્મના દર્શકોમાં ભૂતકાળને, જૂની સ્મૃતિઓ વાગોળવાની ઉત્કંઠા હોય છે અને એને રોકડી કરવા માટે તેમજ પસંદ પડેલી સ્ટોરી લાઈન આગળ વધારી લોકપ્રિયતાને કમાણીમાં રૂપાંતર કરવાના ઈરાદા સાથે સિકવલ - ફેન્ચાઈઝીનો સિક્કાસિલો શરૂ થયો અને આજની તારીખમાં ધમધોકાર ચાલી રહ્યો છે. પરિચિત પાત્ર અને પરિચિત વાતાવરણમાં આકાર લેતી કથા સાથે પ્રેક્ષકો જલદી જોડાઈ જાય છે. પસંદ પડેલી વાર્તા આગળ કઈ દિશામાં વધે છે એની આતુરતા પ્રેક્ષકોમાં નજરે પડી રહી હોવાથી સિકવલ બોક્સ ઓફિસ પર ધીકતો નફો કરાવી દેશે એવી માન્યતા રૂઢ બની ગઈ છે. રણબીર કપૂરની ખૂબ ગાજેલી અને એની કરિયરની સૌથી સફળ ફિલ્મ ‘એનિમલ’ પૂરી થાય

છે ત્યાં ડાયરેક્ટર સંદીપ વાંગા રેડીએ સિકવલના એંધાણ આપી દીધા છે. ‘એનિમલ પાર્ક’ ટાઇટલ ધરાવતી આ ફિલ્મનું શૂટિંગ આવતા વર્ષે શરૂ થવાની સંભાવના છે અને સિકવલ શરૂ થાય એ પહેલા જ રણબીરે ‘એનિમલ ૩’ સુધ્ધાં બનશે એવો ઈશારો પણ આપી દીધો છે. તમે જો ‘એનિમલ’ જોઈ હોય તો આ વાર્તા કેવી અને કઈ દિશામાં આગળ વધશે એનીકલ્પના કરવી આસાન તો નથી, પણ મેકર એ માટે કટિબદ્ધ છે. પહેલી ફિલ્મને મળેલા જવલંત પ્રતિસાદ બાદ એના ઉત્સાહમાં ભરતી આવી હોય એ અત્યંત સ્વાભાવિક છે. હોરર કોમેડી યુનિવર્સના રચયિતા ‘મેડોક ફિલ્મ્સ’ - કિનેશ વિજન પણ ‘સ્ટ્રી’ની બે ફિલ્મની સફળતાથી હરખાઈ ‘સ્ટ્રી ૨’ ક્યારે રિલીઝ કરશે એની ઘોષણા કરી દીધી છે. બંને ફિલ્મના અંતે આ વાર્તા હજી આગળ વધશે એવો અણસાર આપી સિને રસિકોમાં ઉત્સુકતા જગાડવાનો કીમિયો સફળ રહ્યો છે. તમિળ ભાષામાં બનેલી અને સાઉથની અન્ય ભાષા ઉપરાંત હિન્દીમાં પણ ડબ કરવામાં આવેલી ફિલ્મ GOAT (Greatest of All Time) ભરપૂર એક્શન ધરાવતી ફિલ્મ છે. બોક્સ ઓફિસ પર હિટ નીવડેલી આ ફિલ્મ સાઉથની હિન્દીમાં ડબ થતી ફિલ્મો જોતા દર્શકોના વર્ગને પસંદ પડી હતી. ફિલ્મના અંતે રહસ્યનું એવું પડીકું ખોલવામાં આવે છે જે જોઈ ‘હૈ, હવે આગળ શું થશે?’ એવો સળવળાટ દર્શકના ચિત્તમાં દોડાદોડ કરવા લાગે છે. સિકવલની પૂરેપૂરી સંભાવના છે. ફિલ્મના દિગ્દર્શક તરફથી સંમતિ પણ દર્શાવવામાં આવી છે. ટૂંકમાં, ફિલ્મનો આરંભ કરી અંતમાં નવા આરંભનો ઈશારો કરવાની સ્ટાઈલ બરાબર અપનાવીને બેન્ક બેલેન્સના ગુણાકાર કરવાની નીતિ-રીતિ હિટ પુરવાર થઈ રહી છે. ■

એક અલગારી સર્જક સહજ સંવાદનો છલકાતો સાગર સરહદી

સમયે પોશ કારમાં ફરનાર સાગર પછી સાહકલ પર પણ ફરતા થયેલા કે લોકલ ટ્રેનમાં છેક છેલ્લે સુધી રખડતાં, પણ એ વાતનો કોઇ રંજ કે મલાલ નહીં.

૧૯૭૯માં યશ ચોપરાએ આખી ટીમને પાર્ટનર બનાવીને સાગર સરહદીની સ્ક્રિપ્ટ પરથી ‘નૂરી’ ફિલ્મ બનાવી, જેનું નિર્દેશન કર્યું રમેશ તલવારે. નાના બજેટની ફિલ્મ હિટ ગઇ સાગર સરહદીએ એ ફિલ્મના નફામાંથી જૂહુ પર શાનદાર ફ્લેટ લીધો.. પોતે ‘બાઝાર’ જેવી ફિલ્મ સાવ નાના બજેટમાં બનાવી જેને કોઇ ખરીદવા તૈયાર નહોતું, પણ નસીર-સ્મિતા પાટિલ-સુપ્રિયા પાઠક, ફારૂખ શેખ વગેરે સાથે બનેલી એ ફિલ્મે અને એના સંગીતે ઇતિહાસ રચ્યો. ‘કરોગે યાદ તો હર બાત’, ‘દિબાછ દિયે યું’, ‘કિર છિડી રાત બાત ફૂલો કી’ જેવાં અનેક ગીતોમાં બૈયામનું યાદગાર મ્યુઝિક આજે પણ સુપર હિટ છે!

મખદુમ મોહનુદિન, બશર નવાઝ, શહરયાર જેવા સાહિત્યકારોની રચનાઓને ફિલ્મમાં મૂકીને સાગર સરહદીએ અનેક મુશ્કેલીઓ સામે ઘૂંટ કરી બતાડી. અનેક ‘ફિલ્મફેર’ એવોર્ડ મળ્યાં, પણ એ ફિલ્મે જેટલી ઇજ્જત કમાવી આપી એટલા પૈસા ના મળ્યાં. જિંદી સાગર સરહદીએ ‘બાઝાર’ની સફળતા પછી બીજા ભત્રીજા વિજય તલવાર માટે નસીર-શબાનાને લઇને ‘લોરી’ ફિલ્મ બનાવી, જે ફ્લોપ થઈ અને જૂહુનો શાનદાર ફ્લેટ વેંચવો પડ્યો અને છેક મલાડ માલવાણીમાં નાના ફ્લેટમાં જવું પડ્યું!

સાગર સરહદી અલગારી આદમી હતા. એમને પોતાના પ્રકારની ફિલ્મો બનાવવી હતી એટલે ‘અગલા મોસમ’ અને ‘તેરે શહેર મેં’ જેવી ઓફ બીટ ફિલ્મો બનાવી (જેમાં મારા પપ્પા છેલ્લ-પરેશ આર્ટ ડિરેક્ટર હતાં એ આડવાત) પણ નિર્માતા અને ફાઇનાન્સરના ઝગડામાં એ ફિલ્મો રિલીઝ જ ના થઇ શકી નહિં તો સાગર સરહદીનો ઇતિહાસ જુદો જ હોત! વળી એક જૂઠા કોર્ટ કેસમાં એક ફાઇનાન્સર એમને ફરસાવીને ફ્લેટ હડપાવી લીધો અને સાગર સરહદીએ પાછું સાધન કોલીવાડા

જવું પડ્યું, પણ આ બધા વચ્ચે ‘ચાંદની’ જેવી સુપર હિટ ફિલ્મ લખી. આમ તો દરેક સુપર સ્ટારની કેરિયરમાં સાગર સરહદીનો હાથ છે, જેમ કે રાજેશ ખન્નાએ સાગરનાં નાટકોથી શરૂઆત કરી, તો અમિતાભ(કભીકભી), શાહરૂખ(દીવાના) અને હતિક(કહો ના પ્યાર) પાછળ પણ સાગર સરહદીનો ફાળો છે! નવાઝુદિન સિદ્દીકીને હીરો તરીકે લઇને ૨૦૦૪માં સાગર સરહદી ‘ચોસર’ નામની ફિલ્મ બનાવેલી, પણ કોઇ કારણસર રિલીઝ ના થઇ. કદાચ હવે

ઓટીટી પર થઈ જાય તો નવાઝ હાઈ!

આપુ ૮૦ + હોવા છતાં છેલ્લાં કેટલાંય વરસોથી છેક સાધનથી અંધેરીની ઓફિસમાં સાહકલ પર કે લોકલ ટ્રેનમાં અચૂક આવે-મિત્રોને મળે-નવા લેખકોને સાંભળે-એમને પ્રોત્સાહિત કરે-કવિતાઓની મહેફિલ જમાવે અને છેક છેલ્લાં વરસ સુધી ‘બાઝાર પાર્ટ-ટુ’ બનાવવાના પ્લાનમાં મશગૂલ હતાં. સંસ્પર્ષમાં પણ એમનો સ્પિરિટ મનોબળ એટલું જ મજબૂત. ૮૮ વરસે પણ જુવાનો જેવી તાકાત અને ચહેરા પર બેકફ્રાશ. દરેક ઉમરના માણસને ગાળ આપીને આત્મીયતા સાથે વાત કરે. દિલ્હી કે ગોવાના ફિલ્મ ફેસ્ટિવલોમાં સાગર સરહદી સાથે એક સોજો ગાળી છે. એકવાર દિલ્હીના લેખકે ફેસ્ટિવલમાં બે ફિલ્મ વચ્ચેના ઇન્ટરવલમાં સહેજ ભાવ પાડતા કહ્યું કે ‘હું જરા ગાડીમાં બેસીને મારું નાટક પૂરું કરીને આંડું... બે-ત્રણ પાનાં લખી લઉં!’

સાગર સાહેબે પેલાને તરત જ સંભળાવ્યું : ‘આબે સાલે, અજબ (ગાળ) હે તું? આધે ઘંટે મેં કોન સા શેક્સપિઅર બન જાયેગા?!’

.... ને બધા ખડખડાટ હસી પડ્યા!

આવા દરિયા જેવા દિલેર સાગર સાહેબે ૨૨ માર્ચ-૨૦૨૧ના જિંદગી સાથે છેલ્લો સંવાદ કરીને હંમેશાને માટે વિદાય લીધી...

સાગર સર, વી વિલ મિસ યોર મિજાજ! ■

સાત્વિક્મ શિવમ્

અરવિંદ વેકરિયા

નાટક ‘મા.મા.લા.પા.’ અને ‘બે દુની..’ સરસ રીતે ચાલી રહ્યાં હતાં. હાઉસ ફૂલનાં બોર્ડ જુલતા રહેતાં. ક્યારેક કોઈ કારણે થોડી સીટ્સ બાકી રહી જતી, પણ ક્યારેક તો પણ નિર્માતાની બેલેન્સ-શીટ ‘વલસ’ જ બતાવતી. જોકે,ન જાણે કેમ મારું મન આઈ.એન.ટી. માં લાગતું નહોતું, સુરેશ અને જતિન સિવાય દીપક ધીવાલાની રમૂજ ગમતી, પણ શાતા નહોતી વળતી. મન ઉચક રહેતું. બે ‘કવર’નાં લોભે હું હકારાત્મક વિચારવાયું કેળવતો જતો. ક્યારેક થતું કે જિંદગી તું નચાવી રહી છે એ તો ઠીક, પણ ક્યારેક ગીત તો મારું ગમતું વગાડ..... હું આવી માતબર સંસ્થા અને એની

કર્મ એવાં કરો કે ફળ ભોગવતાં ‘તક’ મળે, ‘તકલીફ’ નહીં...

કહેવાતી ડિસિપ્લિન સહી લેતો, પણ બોલી નહોતો શકતો. આ મારી જૂની નખખાઈ હતી. બાકી બુદ્ધિ જ્યારે હડતાલ પર હોતે છે ત્યારે જીભ ઓવરટાઈમ કરે અને અહીં હું બોલી નહોતો શકતો. એક પ્રાયોજિત શો બિરલા માતૃશ્રીમાં હતો અને અચાનક મારો અવાજ બેસી ગયો. લગાતાર શો ને કારણે હશે. કોઈ કલાકારનો શો સમયે અવાજ જ એનું મુખ્ય હથિયાર હોય છે. જ્યારે અવાજ બેસે અને બોલવું પડે ત્યારે એ કલાકારને લાગતું હોય છે કે ‘મારે કારણે નાટક ‘બેસી’ રહ્યું છે. એ વખતે લેપલ મારીક નહોતાં. (આજે તો લગભગ દરેક કલાકાર એનો ઉપયોગ કરે છે.)

માતબર સંસ્થા અને સુરેશે તરત કોડલેસ મારીકની વ્યવસ્થા કરી આપી. મેં સુરેશને કહ્યું કે ‘જે પણ યાજ્ઞ હોય એ મારા કવરમાંથી કાપી લેવાનું ભાટિયાને કહી દેજે’ (આ ભાટિયા સંસ્થાનું બુર્કિંગ અને પ્રોડક્શનનું કામ સંભાળતા, જે હવે હયાત નથી.) સુરેશે હસતા-હસતા કહ્યું : ‘અરવિંદ, તું આઈ.એન.ટી. સાથે કામ કરી રહ્યો છે દોસ્ત!.’ જોકે આ સંસ્થા સાથે મારું ‘છેલ્લું નાટક’ હશે એવું મને અંદરથી લાગ્યા કરતું હતું. બધા બધું જાણે છે અને મને કઈ નથી આવડતું એવી વર્તણૂક મને લાગતી. હું મારા કામથી કામ રાખી કહી બોલતો નહીં. ખબર હતી કે મારું સત્ય ખોટું પાડતા એ ‘બધા’ને પળનો પણ સમય નહીં લાગે. કર્મ એવા કરો કે ફળ

ભોગવતા ‘તક’ મળે ‘તકલીફ’ નહીં. મેં ચુપ રહી કદાચ આવી પેઠે એવી તકલીફને દૂર જ રાખી. શો તો પૂરો થયો. મારું મન ‘ગીટ’ અનુભવી રહ્યું, વાંક કુદરતનો હતો, પણ નિમિત્ત હું હતો એ સ્વીકારવું રહ્યું. થોડા દિવસ પછી ‘બે દુની..’ સાથે સંકળાયેલાં ઈલા દોશી (જે હયાત નથી)નું કામ્ય માટે અમદાવાદ જવાનું નક્કી થયું. એમનું રિપ્લેસમેન્ટ જરૂરી હતું. ફરી ગ્રાન્ટરોડની ગરતન સ્કૂલમાં રિહર્સલ રાખ્યા. ઈલાબહેનનું રિપ્લેસમેન્ટ હેમા દીવાન કરવાનાં હતાં. આ સંસ્થા પોતાનો કાર્યક્રમ આગોતરો આપી દેતા. રિહર્સલનાં બીજા દિવસે ભાટીયાએ મને એક કવર આપ્યું. મને થયું શોનું લિસ્ટ હશે એમ સમજ સીધું બિરસામાં મૂકી દીધું. ઘરે આવી ઉત્સાહમાં મેં એ કવર ખોલ્યું પણ ‘લિસ્ટ’ને બદલે સંસ્થાના કર્તાહર્તા રમેશ પંજાબીનો લેટર હતો.(એ પણ હયાત નથી). લખાણ હતું, ‘તમારે તમારા અવાજનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ. નાટક બરાબર ન જાય તો નાટકને જ નુકસાન પહોંચે..વગેરે.’

આવી ચેતવણી લખી હતી. આ વાત જ ફરજના ભાગ રૂપે સુરેશે જ કરી હશે, પહેલાં પ્રતિભાવ આપવાનું વિચાર્યું. બોલતા તો કુદરતી રીતે આવે, મૌન રહેવાનું સમજદારીથી શીખવું પડે, મેં મૌન તો રાખ્યું પણ જીવ અંદરથી કોચવાતો હતો. છેવટે હિંમત કરી મેં રમેશ પંજાબીને લેટર લખ્યો. ‘અવાજ બેસવો એ કુદરતી છે, કયો કલાકાર ઈચ્છે કે પોતાનો અવાજ

બેસે. માણસ ક્યારે મરે એ તમે અગાઉથી કહી શકો? અવાજનું પણ એવું કે ક્યારે બેસી જાય એ અગાઉથી કેમ કહી શકાય?’ આ કાળગની એક કોપી મેં સુરેશને પણ મોકલવી. (સી,સી,) ૨૧જૂડા પૂરી રીતે આઈ.એન.ટી. સાથે જોડાયેલા હતા. આ કાળગના જવાબમાં એણે મારી પત્નીને કાળગ લખ્યો કે ‘અરવિંદના અવાજનું ધ્યાન રાખો.અવાજ બેસી જાય એવું ખાવાનું ન આપો નાટકને અસર પહોંચે છે..વગેરે.’ એણે એ કાળગની કોપી ચાલતા નાટક મા.મા.લા.પા. ના નિર્માતા ગોલર પટેલને મોકલી, જેનો મારા અવાજ સાથે સ્નાનસૂતકનો પણ સંબંધ નહોતો. પણ આવા કોઈ રુલ હશે સંસ્થાના.!

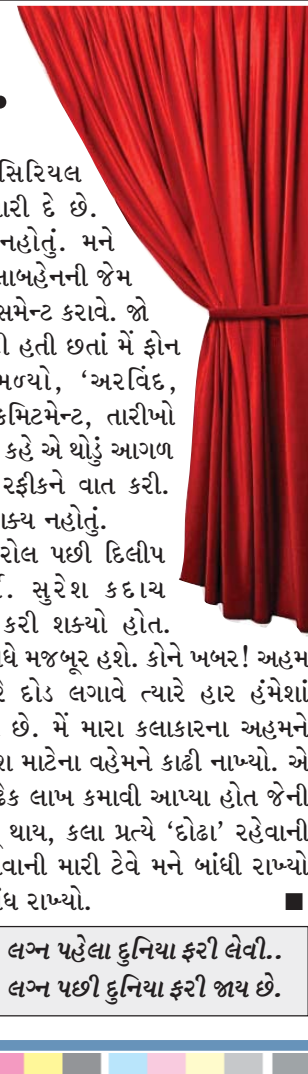
હું મારી કલાકાર તરીકે ફરજ બજાવી આવતો, સુરેશ સાથે કામ પૂરતી વાત કરતો. શો હવે પૂરા થવામાં હતા. ત્રણ-ચાર શો કલકત્તાના બાકી હતા. એમાં ઝી.ટીવી વાળા એક સિરિયલ બનાવી રહ્યાં હતા. શક્તિ ઇનામદારના સહાયક રફીક મુકદમનાં હાથમાં દિલ્લગી સિરિયલનો પ્રોજેક્ટ હતો. એક સિંધી પાત્ર હતું, મને એણે એ પાત્ર માટે બોલાવ્યો. એ સમયે ઝી.ટીવી.ની ઓફિસ ટીવી સેન્ટરની સામે, વરલીમાં હતી. મેં કલકત્તાનાં શોની વાત કરી. રફીક કહે,‘કોન લગા કે સુરેશ સે બાત કરતા હું.’

મેં કહ્યું : ‘હું વાત કરું છું.’ હું મારું કમિટમેન્ટ તોડવા નહોતો માંગતો અને જવાબ પણ શું આવશે એ ખબર હતી... આજે તો ઘણાં નવોદિતો થિયેટરનું

પગથિયું ચડી સિરિયલ મળતા ઘુબાકો મારી દે છે. એ સમયે નહોતું, મને આશા હતી કે ઈલાબહેનની જેમ કદાચ મારું રિપ્લેસમેન્ટ કરાવે. જો કે એ આશા ખોટી હતી છતાં મેં કોન કયો. જવાબ મળ્યો, ‘અરવિંદ, કમિટમેન્ટ ઈઝ કમિટમેન્ટ, તારીખો ફિક્સ છે. રફીકને કહે એ થોડું આગળ પાછળ કરે.’ મેં રફીકને વાત કરી. આગળ-પાછળ શકય નહોતું. મારો સુચિત રોલ પછી દિલીપ સોમેયાએ કયો. શુકર કદાચ મિત્રભાવે મદદ કરી શક્યો હોત. કદાચ સંસ્થાને લીધે મજબૂર હશે. કોને ખબર! અહમ અને વહેમ જ્યારે દોડ લગાવે ત્યારે હાર હંમેશાં સંબંધની જ થાય છે. મેં મારા કલાકારના અહમને બાજુએ મૂકી સુરેશ માટેના હવેમને કાઢી નાખ્યો. એ સિરિયલ મેને દોઢેક લાખ કમાવી આપ્યા હોત જેની આજે ઘણી વેલ્યૂ થાય, કલા પ્રત્યે ‘દોઢા’ રહેવાની અને કઈ ન બોલવાની મારી ટેવે મને બાંધી રાખ્યો અને સંબંધ અકબંધ રાખ્યો. ■

લખ પહેલા દુનિયા ફરી લેવી.. લખ પછી દુનિયા ફરી જાય છે.

બંગાળની માતબર ફિલ્મ નિર્માણ સંસ્થા ‘ન્યુ થિયેટર્સ’થી ફિલ્મ કારકિર્દીનો પ્રારંભ કરનારા અનેક ગુણી કલાકારો કાળક્રમે મુંબઈ પહોંચીને પોતાની આવડતનો પરિચય કરાવ્યો અને પોતાનાં નામ પણ રોશન કર્યા. કે. એલ. સાયગલ, બિમલ રોય, હેમંત કુમાર સહિત અનેક કલાકાર હિન્દી ફિલ્મ ઈન્ડસ્ટ્રીમાં સ્થાયી થવા મુંબઈ આવ્યા એમાં એક નામ લેખક – દિગ્દર્શક ફણી મજુમદારનું પણ હતું. સંખ્યા નાની, ગુણવત્તા મોટી જેવું લેખલ ધરાવતા બંગાળી સર્જકની આજે ૩૦મી પુણ્યતિથિ છે એ નિમિત્તે એમના યોગદાનથી પરિચિત થવાની આપણી ફરજ નિભાવીએ.

કોલેજ ગ્રેજ્યુએટ ફણી મજુમદારને ટાઈપિસ્ટની નોકરી મળી, પણ કલા રસિક જીવને કમાણીના આનંદ કરતાં અકળામણ વધુ થતી હતી. એક તો બંગાળી અને સાહિત્યમાં રચિ એટલે સર્જનાત્મક વલણ જીવનમાં હોય એ સ્વાભાવિક કહેવાય. સદનસીબે ન્યુ થિયેટર્સના નામાંકિત એક્ટર – ડિરેક્ટર પી. સી. બરુઆ – પ્રમથેશ બરુઆના સ્ટેનોગ્રાફર તરીકે અને પછી એમના આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર અને સિનાઈસ્ટ તરીકે કામ કરવાનો મોકો મળ્યો. આ સહવાસમાં બાબુ મોશાયની સર્જકતાને ખાતર – પાણી મળ્યા. બરુઆની બંગાળી ‘મુક્તિ’માં એમના સહાયક દિગ્દર્શકના કામથી કંપની એ હદે પ્રભાવિત થઈ કે બીજે જ વર્ષે ફણી મજુમદારને સ્વતંત્રપણે ફિલ્મ દિગ્દર્શિત કરવાનું આમંત્રણ મળ્યું. ફિલ્મ હતી ‘સ્ટ્રીટ સિંગર’ અને એના હીરો હતા ‘દેવદાસ’, ‘પ્રેસિડેન્ટ’ અને ‘કરોડપતિ’ ફિલ્મથી ટોચના સ્ટાર બની ગયેલા કે. એલ. સાયગલ.

ફિલ્મોના અભ્યાસુઓના અભિપ્રાય અનુસાર ‘સ્ટ્રીટ સિંગર’થી એક્ટર સાયગલને વધુ નિખાર મળ્યો અને હા, સાયગલ સાહેબનું સૌથી વધુ હિટ સોન્ગ ‘બાબુલ મોરા, નૈહર છુટો હી જાય’ પણ આ જ ફિલ્મમાં હતું. ભૈરવી ઢુમરીમાં આ ગીત અજરામર ગાણાય છે. કાનનદેવી ‘મેલડી ક્વીન’ તરીકે ખ્યાતિ પામ્યાં એમાં ‘સ્ટ્રીટ સિંગર’ અને ફણી મજુમદારનો મોટો ફાળો છે. પંકજ મલિકના સ્વરંકાન અને ગાયકીને કારણે પ્રખ્યાત થયેલી ૧૯૪૧ની ‘ડોક્ટર’ ફિલ્મ (આથી બહાર, ચલે પવન કી ચાલ અને મહક રહી ફુલવારી...જેવાં સદાબહાર ગીત)માં લેખનકાર્ય તેમ જ સહાયક દિગ્દર્શક તરીકે એમનું યોગદાન હતું.

સર્જક માત્રને પાંખો ફફડાવી વિશાળ આકાશમાં ઊડવું ગમતું હોય છે. આ જ કારણસર બંગાળી બાબુ કલકત્તાથી મુંબઈ આવી પહોંચ્યા. મુંબઈમાં એ સમયે હિમાંશુ રાય – દેવિકા રાણીની ‘બોમ્બે ટોકીઝ’ અને સામાજિક જાગૃતિના ઉદ્દેશથી બનાવવામાં આવતી ફિલ્મોનો દબદબો હતો. ૧૯૪૦ના દાયકામાં એમણે ‘તમશા’ (સુરૈયા), ‘મોહબ્બત’ (શાંતા આપટે) અને ‘આંદોલન’ (કિશોર કુમાર) વગેરે ફિલ્મો કરી, પણ એમનું નામ ગાજવું જોઈએ એટલું ગાજ્યું નહીં.

મુંબઈની ફિલ્મ ઈન્ડસ્ટ્રીમાં ‘નિપોટીઝમ’ યાને કે સગાંવાદની ચર્ચા તો ઘણા સમયથી ચાલે છે, પણ અહીં અંદરો અંદર કોણ કોનાં સગાં છે એ બોળવા બેસીએ તો મગજમાં તાવ આવી જાય એવું છે...

આનો એક મજેદાર નમૂનો થોડા દિવસ પહેલાં સોશિયલ મીડિયામાં ફરી રહ્યો હતો. એમાં એક ફોટો હતો જેમાં મહેશ ભટ્ટની દીકરી પૂજા ભટ્ટ સાથે સાત-આઠ વરસની ઉંમરનો કુણાલ ખેમ્મુ દેખાય છે. (કદાચ ૧૯૯૮માં આવેલી ફિલ્મ ‘ઝખ્મ’નો ફોટો હતો.) એમાં જે લખ્યું હતું તે મજેદાર હતું:

‘પૂજા ભટ્ટ કે બહન કે પતિ કી બહન કે પતિ કી બહન કા પતિ... કુણાલ ખેમ્મુ!’

બોલો, બિલકુલ ઉખાણા જેવું જ છે ને?

હવે ધીમે ધીમે આ ઉખાણાને ઉકેલી જુઓ:

પૂજા ભટ્ટની બહેન એટલે આલિયા ભટ્ટ, બરોબર? આલિયા ભટ્ટનો પતિ એટલે રણબીર કપૂર, રાઈટ? હવે રણબીર કપૂરની બહેન (કઝિન) એટલે કરિના કપૂર અને કરિનાનો પતિ એટલે સૈફ અલી ખાન... અને સૈફ ખાનની બહેન છે સોહા અલી ખાન, જે પરણી છે કુણાલ ખેમ્મુને!

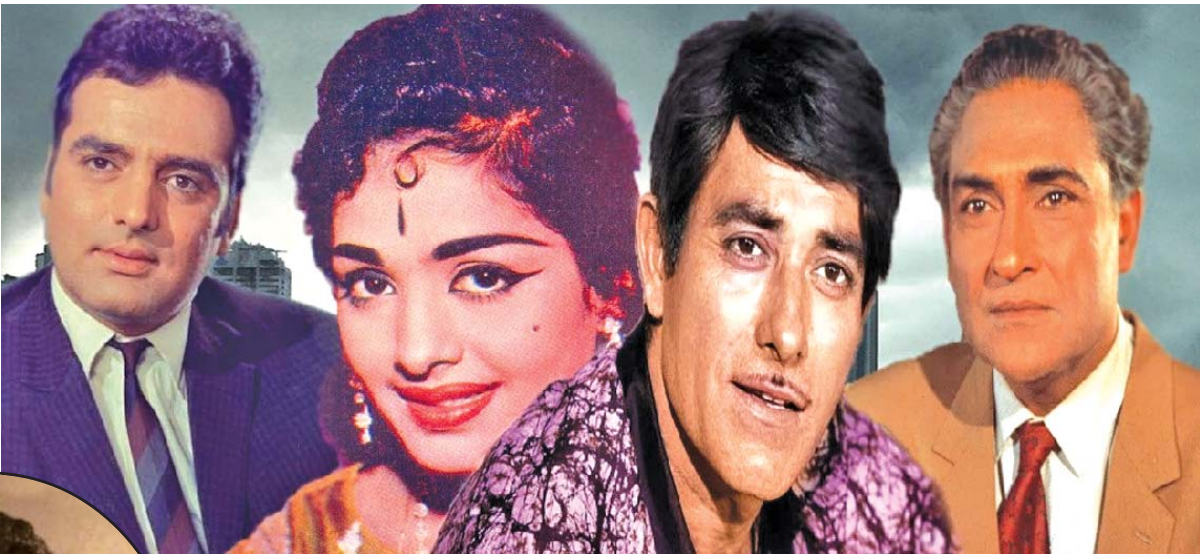
આમાં ખરી ગમ્મત એ ચાલી કે કોઈએ પૂછ્યું: ‘આ બધું તો ઠીક, પણ એ હિસાબે પૂજા ભટ્ટ પેલા કુણાલ ખેમ્મુની શું થાય?’ અથર છે નહીં? કેમકે સાળાના... સાળાની... સાળીને શું કહેવાય? (હવે આમાં ઊંઘી લાઈન પકડીને ચાલવા જશો તો વધારે ગૂંચવાશો...સો જસ્ટ ડોન્ટ ટ્રાય !)

આમ જોવા જાય તો મુંબઈ ફિલ્મ ઉદ્યોગમાં અંદરો અંદર એટલી બધી સગાઈઓ છે કે વાત ના પૂછો, છતાં જો એમ પૂછીએ કે ‘જિનત અમાનની સગાઈ છેક કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોર સાથે શી રીતે નીકળે?’ ... તો ચક્કર જ આવે ને?

છતાં આ જિસો પઝલ સમજવા જેવી છે. આમાં શરૂઆત દિલીપ કુમારથી કરવી પડે કેમકે દિલીપ કુમારની બહેન તાજ અને તાજની દીકરી તે રૂબિયાએ લગ્ન કરેલાં એક મઝહર ખાન સાથે, પણ મઝહર ખાને ‘ત્રીજા’ લગ્ન કર્યાં જિનત અમાન સાથે! (આ મઝહર ખાન કોણ? તો ‘શાન’ ફિલ્મમાં જેણે લાંગડાનો રોલ કરેલો તે.)

પંકજ મલિક - સાયગલના બહુઆયામી ડિરેક્ટર: ફણી મજુમદાર

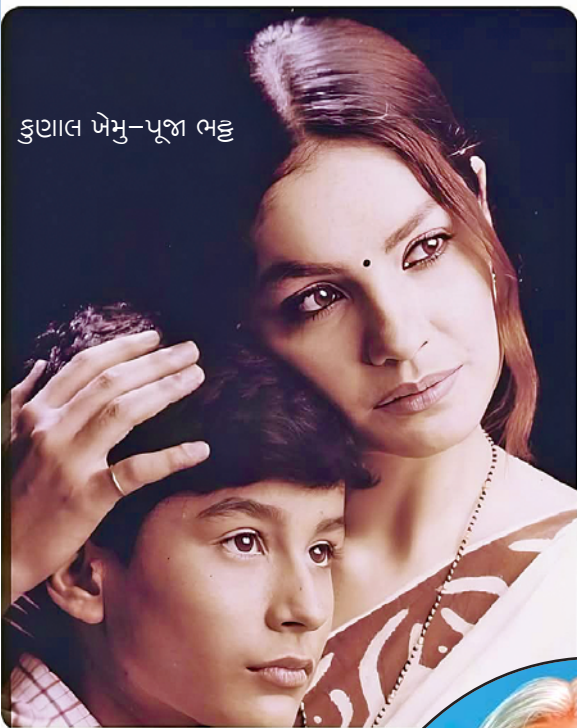
બંગાળી - હિન્દી ફિલ્મોમાં દિગ્દર્શન સાથે લેખનકાર્ય માટે જાણીતા થયેલા ફણી મજુમદારે ડોક્યુમેન્ટરી અને બાળકો માટે પણ ફિલ્મો બનાવી હતી. આજે ૩૦મી પુણ્યતિથિ છે એ નિમિત્તે એમને યાદ કરી લઈએ...

‘બોમ્બે સ્ટુડિયો’ના નેજા હેઠળ અશોક કુમાર અને સાવક બી. વાઘ્થાના નિર્માણ હેઠળ બનેલી ‘તમાશા’ ફિલ્મમાં લેખન અને દિગ્દર્શન ફણી મજુમદારના હતા. ફિલ્મનું કાસ્ટિંગ રસપ્રદ હતું. અશોક કુમાર, કિશોર કુમાર, દેવ આનંદ અને મીના કુમારી...! હોલિવૂડ ફિલ્મ ‘ઈટ સ્ટાર્ટ્ડ વિથ ઈવ’ પરથી પ્રેરણા લઈ બનાવવામાં આવેલી આ ફિલ્મ દેવ આનંદ અને મીના કુમારી સાથે હોય એવી પહેલી ફિલ્મ હતી. ટ્રેજેડી કવીનનો સિક્કો લાગ્યો એ પહેલાની ચુલબુલી મીના કુમારી આ ફિલ્મમાં જોવા મળે છે. બીજી એક મોંઘવા જેવી વાત એ છે કે દેવ આનંદ અને કિશોર કુમારએ સાથે અભિનય કર્યો હોય એવી આ બીજી ફિલ્મ હતી. અગાઉ ‘ઝીદી’ (૧૯૪૮)માં બંને સાથે હતા. અલબત્ત, એમાં કિશોર કુમાર સાવ અલપછલપ જોવા મળ્યા હતા.

૧૯૬૦ના દાયકામાં ફણી મજુમદારનું નામ ત્રણ નામાંકિત ફિલ્મ સાથે જોડાયું હતું. ‘રાજશ્રી પ્રોડક્શન્સ’ની પ્રથમ ફિલ્મ ‘આરતી’ અને મદ્રાસની ફિલ્મ કંપની ‘ચિત્રકલા’ના નિર્માણ હેઠળ બનેલી ‘ઊંચે લોગ’માં દિગ્દર્શક હતા તો રાજકુમાર, મીના કુમારી અને ધર્મેન્દ્ર અભિનીત ‘કાજલ’ની પટકથા એમણે લખી હતી. ‘આરતી’ એક ગુજરાતી નાટકમાંથી પ્રેરણા લઈને તૈયાર થઈ હતી જ્યારે ‘ઊંચે લોગ’ કે. બાલાચંદર (એક દુજે કે લિયે)ના તમિળ નાટક ‘મેજર ચંદ્રકાંત’ પર આધારિત હતી. ફિરોઝ ખાનની કરિયરની આ પ્રથમ હિટ ફિલ્મ હતી, જેને નેશનલ એવોર્ડ પણ મળ્યો હતો. રસપ્રદ વાત

બહન કે પતિ કી બહન કા પતિ ? ફિલ્મ ઘરાનાના અટપટા સંબંધોના ગૂંચવી દે એવા ગુણાકાર - ભાગાકાર..!

હવે જિનતના પિતા એટલે અમાનુલ્લા ખાન, જે એક જમાનામાં ‘મુગલ-એ-આઝમ’ અને ‘પાકીઝા’ જેવી ફિલ્મોના સંવાદ લેખક હતા. હવે જિનત જ્યારે ૧૩ વરસની હતી ત્યારે આ અમાનુલ્લા ખાન ગુજરી ગયા. એ પછી જિનતની મા કોઈ જર્મન નાગરિકને પરણીને વિદેશ જતી રહી.

જોકે આ જિનત અમાન મઝહર ખાનને પરણી એ પહેલાં તેણે સંજય ખાન સાથે ખાનગીમાં લગ્ન કરી નાંખેલું! હા, એ લગ્ન એક વરસથી વધારે ટક્યું નહીં. કેમકે જો ટક્યું હોત તો આજે હતિક રોશન પણ જિનતનો સગા થતો હોત! કેમ કે હતિક રોશનનાં લગ્ન થયાં હતાં સંજય ખાનની દીકરી સુઝાન સાથે! (બન્ને સ્કૂલમાં જોડે બાળપણે હતાં અને પ્રેમમાં પડ્યાં) જોકે હાલમાં હતિક અને સુઝાનના છૂટાછેડા થઈ ગયા છે. અને બન્ને હજી પોતપોતાની રીતે બીજે ક્યાંક પરણ્યા નથી, બાકી જિનત અમાનની સગાઈ દિગ્દર્શક રાકેશ રોશન અને સંગીતકાર રોશન સાહેબ સાથે પણ નીકળતી હોત!

અચ્છ, હવે જુઓ... જાણીતો વિલન રજા મુરાદ, જે એમના અભિનેતાના ભૂરી આંખોવાળા

એ છે કે ઉપેન્દ્ર ત્રિવેદીએ ‘મેજર ચંદ્રકાંત’ નામનું નાટક ગુજરાતીમાં બનાવ્યું હતું અને ફિલ્મમાં જે રોલ અશોક કુમારએ કર્યો હતો એ રોલ નાટકમાં ઉપેન્દ્ર ભાઈએ કર્યો હતો. હિન્દી ફિલ્મ અને ગુજરાતી નાટક એ બન્ને આ લખનારે જોયા હતા અને દબપણે કહી શકાય કે નાટકના રોલમાં ઉપેન્દ્ર ભાઈ વધુ પ્રભાવી લાગ્યા હતા.

ફણી મજુમદારનું ફિલ્મમેકર તરીકે એક એવું પણ યોગદાન છે, જેનો ઉલ્લેખ અવશ્ય કરવો જોઈએ. બંગાળી અને હિન્દી ઉપરાંત એમણે પંજાબી, માગધી અને મૈથિલી ભાષામાં પણ ફિલ્મો બનાવી છે. આ ઉપરાંત, સિંગાપોર જઈ મલય ભાષામાં પણ કેટલીક ફિલ્મો બનાવી હતી, જેમાં પંકજ મલિકની ‘ડોક્ટર’નો પણ સમાવેશ છે. બાળકો માટેના ચિત્રપટ અને ડોક્યુમેન્ટરી પર પણ એમણે હાથ અજમાવ્યો હતો. એમની ‘સાવિત્રી’ નામની ચિલ્ડ્રન ફિલ્મને એવોર્ડ પણ મળ્યો હતો. ‘હાવાઝા જિજ’, ‘આરાધના’, ‘અમર પ્રેમ’ જેવી ચાદગાર ફિલ્મો આપનારા શક્તિ સામંત ફણી મજુમદારના સહાયક તરીકે કામ કરતા હતા. બંગાળી બાબુના લગ્ન મોનિકા દેસાઈ સાથે થયા હતા. કે. એલ. સાયગલની ‘પ્રેસિડેન્ટ’માં મસ્તીખોર તરુણીનો રોલ કરનારા લીલા દેસાઈના બહેન હતાં મોનિકા દેસાઈ. ખુદ મોનિકા દેસાઈએ પણ રાજ કપૂરની ‘ચિતોડ વિજય’ અને કેદાર શર્માની ‘ચિત્રલેખા’માં કામ કર્યું હતું.

સાંસ્કૃતિક પ્રદાનમાં અગ્રસર ગણાતી બંગાળની ભૂમિ પરથી અનેક ગુણવંતા કલાકારોએ ફિલ્મ ઈન્ડસ્ટ્રી દીપાવી છે. ફણી મજુમદાર એ યાદીનું ઝળહળતું નામ છે.

‘મુરાદ’ નામે ઓળખાતા અભિનેતાનો દીકરો છે, એ પણ જિનત અમાનનો કઝિન થાય! શી રીતે? તો સાહેબ, જિનતના બાપા અમાનુલ્લા ખાન અને આ મુરાદ ખાન એકબીજાના ભાઈ થાય! આટલી સગાઈઓ ઓછી હોય તેમ હજી પેલો સવાલ તો ઊભો જ છે કે જિનત અમાનના છેડા કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોર સાથે શી રીતે જોડાયા છે?

– તો આગળ સાંભળો, દિલીપ કુમાર (યુસુફ ખાન)ના ભાઈ નાસ્તર ખાનની પત્ની હતી બેગમ પારા... આ બેગમ પારાની ભાણી રુખસાના પરણી હતી એક સરદારને! જેનું નામ હતું શિવેનું સિંહ. હવે આ શિવેનું સિંહ કોણ? તો કહે, એ જાણીતા લેખક અને પત્રકાર ખુશવંત સિંહનો ભત્રીજો થાય! અને એ જ શિવેનું સિંહની દીકરી એટલે અમૃતા સિંહ! જે આપણી પહેલી કવીઝના સૈફ અલી ખાનની પહેલી પત્ની થાય!

આમ માથું ના ખંજવાળો, સાહેબ! આ સૈફ અલી ખાન બીજી વાર પરણ્યો કરિના કપૂરને! એટલે આખેઆખું કપૂર ખાનદાન હવે દિલીપ કુમાર અને જિનત અમાનનાં સગામાં આવી ગયું! સમજ્યા! હવે રહી વાત જિનત અમાનના ‘ટાગોર કનેક્શન’ની તો જરા વાંચતાં વાંચતાં સમજતા જજો...

આપણા સૈફ અલી ખાનના પિતા એટલે મન્સુર અલી ખાન, જે મશહૂર ક્રિકેટર હતા, બરોબર? એમણે કોની સાથે લગ્ન કર્યા? શર્મિલા ટાગોર સાથે, રાઈટ? હવે શર્મિલા ટાગોર સગી થાય છે કવિવર રવિન્દ્રનાથ ટાગોરની... કઈ રીતે?

તો શર્મિલાની જે મમ્મી ખરીને, એની પણ મમ્મી કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના મોટા ભાઈ દ્વિજેન્દ્રનાથના દીકરાની દીકરી થાય! બોલો, ક્યાંની સગાઈ ક્યાં સુધી નીકળી?!

હવે આ સગાઈઓનાં લાંબા લપ સિંદરમાં કુણાલ ખેમ્મુ તો જોડાઈ જ ગયો છે, સાથે સાથે મહેશ ભટ્ટ, વિક્રમ ભટ્ટ અને રોબિન ભટ્ટ પણ જોડાઈ ગયાં છે! એ તો ઠીક, સૈફ અલી ખાનના દીકરા ઈબ્રાહિમ અને તૈમુર જ્યારે ફિલ્મમાં આવશે, જ્યારે રણબીર અને આલિયાની દીકરી રાહા મોટી થશે, હતિક રોશનનાં દીકરાઓ હદાન અને હિદાન (એવાં જ નામો છે ભૈશાખ, શું કરીએ) પરણવા જેવા થશે અને કુણાલ ખેમ્મુની દીકરી ઈયાના એડલ્ટ થઈને કોઈની ‘રિલેશનશિપ’માં એક ઘરમાં સાથે રહેવા લાગશે... ત્યારે એ બધાંથી જે ટાબરિયાં દુનિયામાં આવશે... તે આપણી ‘ઝિન્દી બેબી’ ઉર્ફે જિનત અમાનને શું કહીને બોલાવશે?!

ક્લેપ એન્ડ કટ..! સિદ્ધાર્થ છાયા

આમિરની ફિલ્મ ‘ઝમીન’ પર ઊતરી ગઈ!

બો લિવૂડના હોલિવૂડની ફિલ્મોની બેઘડક કોપી કરે છે એ કોઈ નવી વાત નથી. હા, ઘણાં બોલિવૂડ ફિલ્મ મેકર્સ તેને ‘ઇન્સ્પિરેશન’ કહીને પોતાને કોપીના આરોપથી દૂર રાખવાનો પ્રયાસ જરૂર કરતા હોય છે, પરંતુ આમિર ખાને અત્યાર સુધી એની આવનારી ફિલ્મ ‘સિતારે ઝમીન પર’ એ કોપી નહીં, પરંતુ ઇન્સ્પિરેશન છે એવું કશું કહ્યું નથી.

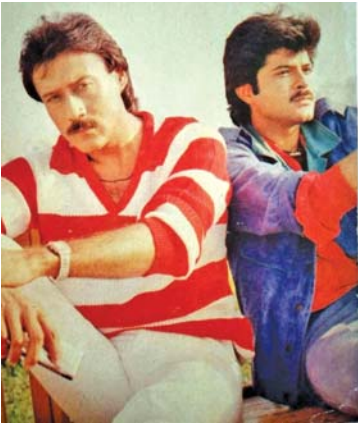
વાત એમ છે કે હમણાં બે દિવસ પહેલાં ‘સિ.ઝ.પ.’ (સિતારે ઝમીન પર) નું ટ્રેલર જોવા મળ્યું. આ ટ્રેલર જોઇને ઘણા બધા લોકોને થયું કે હાશ, હવે આપણને કોઈ નવા વિષય પર ફિલ્મ જોવા મળશે. વળી ટ્રેલર હતું પણ ઇમ્પેસિવ, પણ કેટલાક ખણખોદિયા નવરા થોડા બેસી રહે? ખોતરકામ કરતાં ખ્યાલ આવ્યો કે આમિરની આ ‘સિ.ઝ.પ.’ એ ફક્ત બે વર્ષ અગાઉ આવેલી હોલિવૂડ ફિલ્મ ‘ચેમ્પિયન્સ’ની બેઢી કોપી છે! એટલું જ નહીં, ફિલ્મનું ઈમ્પ્રેસ કરનારું ટ્રેલર પણ ‘ચેમ્પિયન્સ’ના ટ્રેલરની બેઢી કોપી છે! હવે આ ‘ચેમ્પિયન્સ’ ખુદ જોકે એ જ નામથી બનેલી સ્પેનિશ ફિલ્મની ઓફિશિયલ રિ-મેક છે, પણ આમિરમિયાંએ પોતાની આ ફિલ્મ રિ-મેક હોવાનો ઉલ્લેખ અત્યાર સુધી તો ક્યાંય નથી કર્યો.

આમિર અને એના પ્રોડક્શન હાઉસના લોકોએ શું વિચાર્યું હશે? સમીક્ષકો- દર્શકોને વળી શું ખબર પડવાની? હકીકતમાં કોવિડ દરમિયાન લોકોને એટલી બધી ઇન્ટરનેશનલ ફિલ્મો જોવાની આદત પડી ગઈ છે કે એમના ધ્યાનમાંથી ‘ચેમ્પિયન્સ’ છટકે ખરી?!

વળી, ‘ઓપરેશન સિંદૂર’ દરમિયાન પાકિસ્તાનને મદદ કરનારા તુર્કીના રાષ્ટ્રપતિ સાથે આમિરના નજીકના સંબંધ પણ આ ફિલ્મની સફળતા ઉપર હવે ઝળુંબી રહ્યા છે. ક્યાંક ‘સિ.ઝ.પ.’ એમાં અટવાઈને ફલાપ તો નહીં જાયને?

‘રામ-લખન’ ફરી એકવાર પડદા પર સાથે...

ઘણાં સમયથી જે ફિલ્મનું શૂટિંગ શરૂ થવાની રાહ જોવાઈ રહી છે તે શાહરૂખ ખાનની ‘કિંગ’ને લઈને એક મોટી ખબર આવી છે કે આ ફિલ્મમાં જેકી શ્રોફ અને અનિલ કપૂર બંને એકસાથે જોવા મળશે.... અનીલ કપૂરને તો ‘કિંગ’ માટે

અગાઉથી જ સાઈન કરી લેવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ જેકી શ્રોફને એમાં હમણાં જ સાઈન કરવામાં આવ્યો છે.

ફિલ્મજગતના ‘ખબરી’ મુજબ ફિલ્મ ‘કિંગ’ એ મોટા માફિયા અને એની દીકરી વચ્ચેના સંબંધની વાર્તા છે. શાહરૂખ ખાન એ માફિયાની ભૂમિકા ભજવી રહ્યો છે અને અનિલ કપૂર એના સિનિયર હેન્ડલરની ભૂમિકામાં છે. જેકી શ્રોફ આ ફિલ્મમાં કયો રોલ કરશે એ વિશે હજી કોઈ ખબર બહાર આવ્યા નથી, પરંતુ ગઈ પેઢીના ચાહકો માટે તો એટલું જ પૂરતું છે કે રામ અને લખન ત્રીસ વર્ષ બાદ એક સાથે સ્ક્રિન શેર કરતા જોવા મળશે. જોઈએ હવે આ રામ- લખનની જોડી ‘કિંગ’ ઉપર કેટલી ભારે પડે છે!

ભાઈજાન બોલ્યા ને ‘એ ફસા...!’

‘ઓપરેશન સિંદૂર’ દરમિયાન ઘણી બધી સેલિબ્રિટીઝનું પાણી મપાઈ ગયું છે. ભારતની સેના પાકિસ્તાન સ્થિત આતંકવાદી ઠેકાણાંઓ ઉપર હુમલો કરી રહી હતી ત્યારે મોટાભાગના બોલિવૂડે મૌન સેવવાનું પસંદ કર્યું હતું. આ વાત સામાન્ય પ્રજાને બિલકુલ ગમી નથી. આ તમામમાં સલમાન ખાન પણ હવે પ્રજાની નજરમાં આવી ગયો છે. સમગ્ર ઓપરેશન વખતે કશું જ ન બોલનાર સલમાન ખાને જ્યારે કહેવાતા ‘યુદ્ધવિરામ’ના સમાચાર આવ્યા ત્યારે ઉપરવાળાનો આભાર કરતી પોસ્ટ ‘એક્સ’ પર વહેતી કરી. આપણા સૈનિકો પોતાનો જીવ જોખમમાં મૂકીને દુશ્મન દેશને પાઠ ભણાવતા હોય ત્યારે એમના માટે ઉત્સાહપ્રેરક બે શબ્દો ન બોલનાર સલમાને જેવો યુદ્ધવિરામ થયો કે પ્રભુનો પાડ માન્યો એ વાત કરડો ભારતવાસીઓને ખૂંચી ગઈ. આ પછી પ્રજાનો રોષ જોઈને ભાઈજાને એ પોસ્ટ ડિલિટ કરવી પડી.

ફક્ત સલમાન જ નહીં, બાકીના બે ખાન અને બીજા અનેક ફિલ્મ સેલેબ્સ પણ યુદ્ધવિરામ પહેલાં અને પછી પણ બિલકુલ મૌન સેવી રહ્યા છે. કોઇપણ મુદ્દે પોતાનો મત જાહેર કરવા દોડી જતા આ લોકો વિરુદ્ધ હવે એમના ચાહકો કઈ રીતે પોતાનો રોષ ઉતારે છે એ જોવાનું રહ્યું. ...

કટ એન્ડ ઓકે.. પાકિસ્તાની એક્ટર ફવાદ ખાને પાકિસ્તાન પરની ભારતીય સેનાની એક્શનને ‘શરમજનક’ ગણાવી પછી ‘અનુપમા’ રૂપાલી ગાંગુલીની જલદ પ્રતિક્રિયા: ‘ના...તારે ભારતીય ફિલ્મોમાં કામ કરવું એ અમારા માટે વધુ શરમજનક હતું!’

શો-શરાબા

દિવ્યકાંત પંડ્યા

હુમણાં હોલિવૂડમાં અમુક એવી ઘટના બની છે કે જે સિનેમા ક્ષેત્રે સંકળાયેલા લોકો અને દર્શકો સૌને અચંબો પમાડે તેવી છે. તાજેતરમાં જ આવેલા સમાચારો પર ઝીણવટથી ધ્યાન ન દઈએ તો પણ એવું લાગે કે અચાનક હોલિવૂડમાં આટલું બધું કેમ બની રહ્યું છે ?

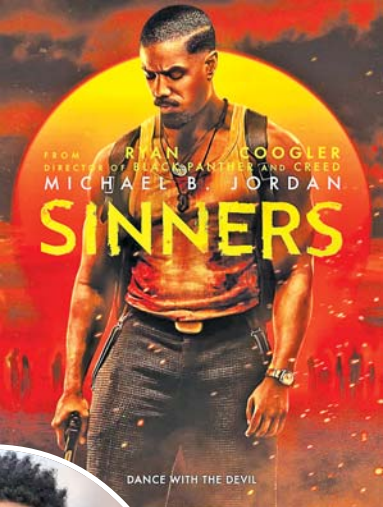
પહેલી વાત છે અમેરિકન પ્રેસિડન્ટ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પના વિદેશી ફિલ્મ્સ પર ટેરિફ લગાવવાના નિર્ણયની. એમના નિર્ણય કે હવે અમેરિકામાં વિદેશી ફિલ્મ્સ પર ૧૦૦ ટકા ટેરિફ લગાવવો જોઈએ એણે ખારસો વિવાદ જગાડ્યો છે. આ અગાઉના એમનાં અન્ય ધંધાકીય ક્ષેત્રના ટેરિફ અંગેના નિર્ણયોથી વૈશ્વિક બજાર અને રાજકારણ બંનેમાં ગરમી આવી ગઈ છે. હવે એમાંનો આ ફિલ્મો અંગેનો તાજો નિર્ણય માત્ર રાજકારણ કે બજાર જ નહીં, સિનેમાની અર્થવ્યવસ્થાને પણ હચમચાવી શકે છે.

જોકે, ટ્રમ્પના મંતવ્ય મુજબ, આ ટેરિફ અમેરિકન સ્ટુડિયો અને પ્રોડ્યુસરને દેશમાં જ ફિલ્મ બનાવવાનું પ્રોત્સાહન આપશે. એ સાચું છે કે આજના સમયમાં બહુ જ બધી હોલિવૂડ ફિલ્મ્સ કેનડા, ન્યૂઝીલેન્ડ, ઇંગ્લેન્ડ કે ભારત જેવા દેશોમાં શૂટ થાય છે અને એ બદલ એમને ટેક્સમાં રાહત પણ મળે છે તો હવે જો આ ટેરિફ લાગુ પડે તો એ તમામ આંતરરાષ્ટ્રીય શૂટિંગ સ્થળોને નુકસાન થશે અને સ્ટુડિયો માટે પણ ખર્ચ વધી જશે.

અહીં એ પણ સમજી લેવું જરૂરી છે કે હોલિવૂડ એટલે અમેરિકન પ્રોડક્શન હાઉસની ફિલ્મ્સ. દરેક ઈન્ડિશ કે ભારત સિવાયની ભાષાની ફિલ્મ એટલે હોલીવૂડ ફિલ્મ નહીં. જોકે અહીં મુદ્દો એ પણ છે કે તો પછી વિદેશી ફિલ્મ કોને કહેવાય? શૂટિંગ ક્યાં થયું એ આધારે કે ટીમ ક્યાંની છે એ આધારે? જોકે નિર્માણ કંપની આધારે જ એ નક્કી થાય, પણ જો અમેરિકા ટેરિફ મુદ્દે આનું પગલું ભરે તો ઘણાં દેશો પણ અમેરિકન

હોલિવૂડમેં ये क्या हंगामा हो रहा है, ओ?!

તાજેતરની નવી ત્રણ ઘટનાની હોલિવૂડ પર શું અસર થશે?

રાયન કુગલર

ફિલ્મ્સ સામે પ્રતિબંધો લગાવી શકે. આનાથી અંતરરાષ્ટ્રીય ફિલ્મ્સની ઈકોસિસ્ટમ તૂટી શકે. વિવિધ ફેસ્ટિવલ, સહિયારા પ્રોજેક્ટ્સ અને કોસ-બોર્ડર કોલાબરેશનના દરવાજા બંધ થવાની શક્યતા ઊભી થઈ શકે...

આ સાથે જ હોલિવૂડમાં બીજા એક મહત્વના સમાચાર એ ગૂંજ્યા છે કે વોર્નર બ્રધર્સે દિગ્દર્શક રાયન કુગલરની ફિલ્મ ‘સિનર્સ’ માટે જે ડીલ સાઇન કરી છે એ એક નવી જ મિસાલ છે. ‘સિનર્સ’ એક વેમ્પાયર થીમ પર આધારિત પિરિયડ થ્રિલર છે. આ ફિલ્મ માટે વોર્નર બ્રધર્સે જે ઓફર આપી છે એકદમ ચોંકાવનારી હતી.

આ ડીલમાં દિગ્દર્શક રાયન કુગલરની ભાગે આવે છે ક્રિએટિવ કંટ્રોલ, ડિસ્ટ્રીબ્યુશનના હક્કો, નફામાં સીધો હિસ્સો અને ૨૫ વર્ષ પછી સ્ટુડિયો નહીં, પણ દિગ્દર્શકની ફિલ્મ- માલિકી. આજના સમયમાં કદાચ કોઈ પણ સ્ટુડિયો વિના સંકોચે આવી ડીલ કરે નહીં, પણ આ ડીલ સાબિત કરે છે કે હવે સ્ટુડિયોનો પરંપરાગત પાવર ડિરેક્ટર અને ક્રિએટિવ લોકો તરફ જઈ રહ્યા છે. ‘સિનર્સ’ની સફળતા પછી હોલિવૂડમાં ઘણાં ડિરેક્ટરો આવી શરતો

રાખે એવી શક્યતા વધુ છે. આ ડીલ હોલિવૂડના ‘પાવર-સેન્ટ્રિક’ કલ્ચરને બદલી શકે છે. લાંબા સમયથી સ્ટુડિયોઝ ફોર્મ્યુલા અને ફેંચાઇઝી મોડલ પર ચાલતા આવ્યા છે, જ્યાં ડિરેક્ટરના વિચારોને ઘણી વખત બાજુ પર રાખવામાં આવતા, પરંતુ હવે ‘સિનર્સ’ ડીલ જેવી છૂટ ડિરેક્ટરને મળી રહી છે-મળશે, જે દર્શાવે છે કે ક્રિએટિવિટી ફરીથી સેન્ટર સ્ટેજ પર આવી રહી છે.

આ બધા વચ્ચે માર્વેલ સ્ટુડિયોઝે તો જાણે ફિલ્મ ટાઇટલનું આખું ફોર્મેટ જ બદલી નાખ્યું. માર્વેલની લેટેસ્ટ ફિલ્મ ‘થન્ડરબોલ્ટ્સ’ રિલીઝ કર્યા પછી તેના એન્ડ કેરિટ્સમાં જણાવાયું કે ફિલ્મનું અસલ ટાઈટલ ‘ધ ન્યૂ અવેન્જર્સ’ છે. ફિલ્મનું નામ એની રિલીઝ પછી બદલાય એ કદાચ પહેલાં ક્યારેય થયું નથી. ‘થન્ડરબોલ્ટ્સ’ નામ સાથે જ * એટલે કે એસ્ટ્રિક માર્ક રાખવામાં આવ્યો હતો, જે દ્વારા લોકોને શીર્ષકમાં ફેરફાર વિશે હિન્ટ આપવામાં આવી.

‘થન્ડરબોલ્ટ્સ’ તરીકે જે ફિલ્મ રજૂ થઈ, એ ઘણી હદે સાઇડ સ્ટોરી જેવી છે, પણ એના અંત સાથે માર્વેલે સીધું ‘એવેન્જર્સ’ જોડીને જોખમી માર્કેટિંગ સ્ટ્રેટેજીને સફળ બનાવી દીધી. પરિણામે, રિલીઝ પછી બીજા જ સપ્તાહથી ટિકિટ સેલ્સમાં ઉછાળો જોવા મળ્યો અને સોશિયલ મીડિયા પર ચર્ચા શરૂ થઈ કે ‘નવા અવેન્જર્સ આવી ગયા છે’ ‘થન્ડરબોલ્ટ્સ’ ફિલ્મે અત્યાર સુધીમાં ૨૭૧ મિલિયન ડોલરની કમાણી કરી લીધી છે.

અહીં આપણે જે ત્રણ ઘટનાની વાત કરી એને સાંકળીએ તો એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સિનેમા ક્ષેત્રે માત્ર કન્ટેન્ટ નહીં, પણ બિઝનેસ મોડલ, પાવર ડાયનામિક્સ અને ફેન્સ સાથેના સંબંધમાં કોઈ પણ પ્રકારના અણધાર્યા બદલાવ શક્ય છે. અહીં હવે પ્રશ્ન એ છે કે શું હોલિવૂડ આવા નવા બદલાવ વચ્ચે ટકી શકશે ખરું?

લાસ્ટ શોટ

‘સિનર્સ’ ફિલ્મ માટે સોની અને યુનિવર્સલ જેવા દિગ્ગજ સ્ટુડિયોએ પણ બોલી લગાવી હતી.

ફિલ્મનામા

નરેશ શાહ

‘ગાંધી ગોડસે: એક યુદ્ધ’ ફિલ્મ અમુક ‘તો’ પર આધારિત છે, પણ હકીકત એ છે કે આનું પણ બની શક્યું હોત!

મે મહિનાના અંતમાં મુંબઈમાં રજૂ થનારા ‘નથુરામ ગોડસેએ મરવું પડશે’ નામના ગુજરાતી નાટકે ફરી એકવાર ગોડસેની યાદ તાજી કરી આપી છે ત્યારે એક કલ્પના કરી જોવા જેવી છે કે ૧૯૪૮ની ૩૦મી જાન્યુઆરીએ નથુરામ ગોડસેએ કરેલાં ઝોળીબાર પછી પણ ગાંધીજી જીવી ગયા હોત તો શું થાત?!

સત્યની જેમ કેટલીક કલ્પના પણ અકળાવનારી સાબિત થતી હોય છે અને આવી કલ્પના દિલ્હીમાં રહેતાં ૭૫ વર્ષના સાહિત્યકાર - પ્રોફેસર અસગર વજાહતે (‘જસે લૌહાર નહીં દેખ્યા’ જેવું ઉમેદા નાટક પણ જેમણે આપ્યું છે!) ૨૦૧૦માં કરી હતી. ‘ગાંધી ગોડસે: એક યુદ્ધ’ નામથી લાખેલાં આ નાટકને ટોમ ઓલ્ટરે ‘યદિ’ નામથી ભજવેલું. કન્નડ ભાષામાં પણ એ બન્યું. ગુજરાતી ભાષામાં નિરમેષ દેસાઈએ તે ‘હું હું મોહનદાસ’ નામથી ભજવ્યું. હિન્દીમાં અરવિંદ ગોંડે પણ છેલ્લાં દસ વરસથી આ જ નામથી નાટક ભજવી રહ્યા હતા, પરંતુ ત્યારે કોઈ વિવાદ નહોતો થયો , પણ રાજકુમાર સંતોષીએ એ જ નાટક પરથી ‘ગાંધી - ગોડસે: એક યુદ્ધ’ નામે ફિલ્મ બનાવી તો થોડો ચચરટ થયો. આમ છતાં, અસગર વજાહતે એ ફિલ્મ વિશે આપેલાં ઈન્ટરવ્યૂમાં કહ્યું છે કે (નાટકની જેમ જ) ફિલ્મમાં પણ અમે કોઈને હારી તરીકે દર્શાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો નથી!

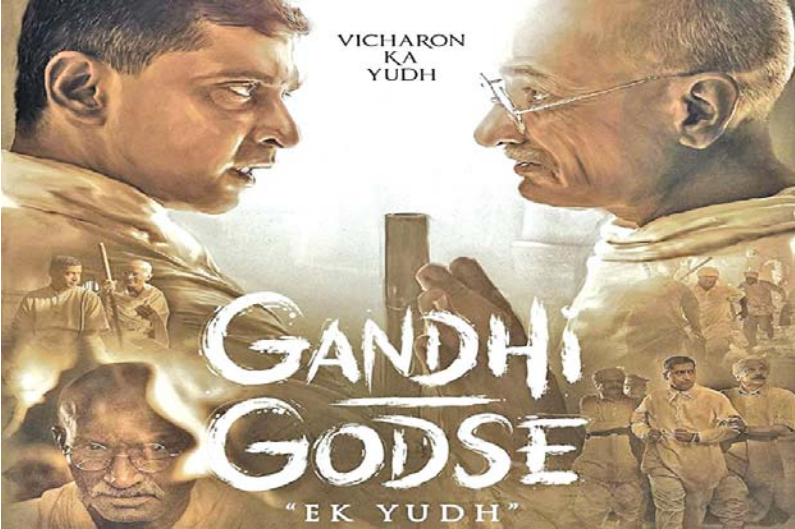
અસગર વજાહતે કરેલી કલ્પના એકદમ ઈન્ટરેસ્ટિંગ છે. ૩૦ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૮ના દિવસે બિરલા હાઉસમાં પ્રાર્થના સભામાં જઈ રહેલાં ગાંધીજીને પ્રથમ પ્રણામ કર્યા બાદ નથુરામ ગોડસે પોતાની પિસ્તોલમાંથી ત્રણ ગોળી ધરબી દે છે, પણ... એ જીવલેણ હુમલા પછી બચી ગયેલા અને સાજા થઈ ગયેલા ગાંધીજી પહેલું કામ શું કરે છે?

સ્વાભાવિક છે કે એ પોતાની હત્યાનો ગુનો કબૂલી ચૂકેલાં હત્યારા નથુરામ ગોડસેને મળવા જેલમાં જાય. હિન્દુઓના દુશ્મન અને મુસ્લિમોના તરફદાર એવા ગાંધીજીને પોતાની બેરેકમાં જોઈને નથુરામ ગોડસે છળી મરે છે, કારણ કે એની નજરમાં તો ગાંધીજી ભારતભૂમિ પરનો ‘બોજ’ છે. અખંડ ભારતના ભાગલા કરાવનારા, પાકિસ્તાનને અનશન ઉપચાસ કરીને બાવન કરોડ રૂપિયા અપાવનારા, મંદિરોમાં કુરાનની આયત ગવડાવનારા અને (હિન્દુઓ કરતાં વધુ) મુસ્લિમોના હિતરક્ષક મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી સામે એ પોતાનો આકાશ ધાલે છે.

‘જીવિત બચી ગયેલા’ ગાંધી જેલમાં નથુરામ ગોડસેને મળ્યાં પછી પોતાના ગ્રામ સ્વરાજ્યના આદર્શ વિચારને

કલ્પનાની ખીંટીએ ઝૂલતું રહસ્ય!

‘ગાંધી-ગોડસે: એક યુદ્ધ’ ફિલ્મ જે કલ્પનાઓ પર આધારિત છે એ જો ખરેખર વાસ્તવિક બની હોત તો આજે આપણો દેશ કઈ દશા- દિશામાં હોત એની કલ્પના માત્ર અતિ રોચક છે.

અમલમાં મૂકે છે. એ ભારતના કાયદા - બંધારણની બદલે એ ગ્રામ સ્વરાજ્યની કલ્પનાને વધુ પ્રાધાન્ય આપે છે. જેલમાં રહેલો નથુરામ ગોડસે (એ પત્રકાર હતો એ તો એના વિરોધીઓને યાદ જ હશે!) ગાંધીજીની આ મનમાની પર બેઘડક લખતો રહે છે. કોર્ટમાં એવો યુકાદો આવે છે કે કાયદાભંગ બદલ ગાંધીજીને એરેસ્ટ કરવા જોઈએ. પકડાયેલાં ગાંધીજીના આગ્રહ આગળ ઝૂકી જઈને કોંગ્રેસ (નહેરુ વગેરે) ગાંધીજીની ઈચ્છા પ્રમાણે નથુરામ ગોડસે છે એ જ જેલમાં અને એ જ બેરેકમાં ગાંધીને રાખવામાં આવે છે અને પછી...

અહિંસાના પુજારી અને એમનો ખાતમો કરવા નીકળેલાં હિંસાના તરફદાર, જેલની બેરેકમાં એકસાથે રહે ત્યારે જે શાબ્દિક તપાફડી થાય એ અત્યંત રોચક કલ્પનાનો વિષય છે... પરંતુ ડ્રેન્ટ વરી, એ કલ્પના કરવામાં ટૂંકા પડતા હો તો ડિરેક્ટર રાજકુમાર સંતોષીએ આ જ વિષય પર બનાવેલી ‘ગાંધી-ગોડસે: એક યુદ્ધ’ ફિલ્મ વાચકો ‘એમેઝોન પ્રાઈમ’ પર જોઈ શકે છે. અસગર વજાહત અને રાજકુમાર સંતોષીએ સાથે મળીને લખેલી આ ફિલ્મનો સૌથી મોટો પ્લસ પોઈન્ટ ગાંધી-ગોડસેનો આમનો-સામનો અને ટકરાવ છે. જેલમાં ભગતસિંહ, સુભાષચંદ્ર બોઝથી લઈને ઐતિહાસિક પાત્રોએ અન્યાયની બદીને ટાળવા માટે હિંસાનો આશરો લીધો હોવાનો નથુરામ ગોડસે લાલવો આપે છે. ત્યારે ગાંધી - સમર્થક કેદી કહે છે: ‘...એવું જ હોય તો તે અંગ્રેજોના અન્યાય વિરુદ્ધ કેમ એક પથ્થર પણ નહોતો ફેંક્યો?’ (અને ગાંધીજીની હત્યા કરવા તૈયાર થયો)!!

અહિંસાની તરફેણ કરતાં ગાંધીજી પુદ્ બેરેકમાં નથુરામ ગોડસે કહે છે: ‘ વિચારો સામેનું યુદ્ધ તો વિચારોથી લડવું જોઈએ... તું મને મારી નાખે તો કંઈ તેનો અંત થોડો આવવાનો છે.? મારા વિચાર તો જીવવાના જ છે!’

અહીં અગત્યનો સવાલ એ છે કે ‘નથુરામ ગોડસેએ

કચડાયેલાં - દુઃખાયેલાં અને જાતિવાદથી રિબાયેલાં લોકોના મસ્તીકા બનીને કામ કરતા હતા એ જોતાં તો સ્વાભાવિક છે કે ઉચ્ચ તબક્કા અને વર્ગના લોકોને જ એ ખટક્યાં હોત અને ‘ગાંધી-ગોડસે: એક યુદ્ધ’ ફિલ્મમાં એ પણ દેખાડવામાં આવ્યું છે કે નથુરામના એટક પછી ઉગરી ગયેલા ગાંધીજીનો શિકાર કોઈ બીજો હિન્દુ વર્ગ કે સમુદાય જ કરત!

બેશક, આ કલ્પના છે પણ એવી સચોટ છે કે ‘ગાંધી-ગોડસે: એક યુદ્ધ’ ફિલ્મનો અંત જોઈને એકપણ સાચુક્કા હિન્દુને એ અતાર્કિક નહીં જ લાગે.

આ ફિલ્મની એ કમનસીબી રહી કે એ ‘પદ્મા’ ફિલ્મના પ્રચાર - માર્કેટિંગ અને સફળતાના વાવાઝોડામાં દબાઈ ગઈ, પરંતુ તેમાં કામ નક્કર થયું છે. ફિલ્મમાં ગાંધીજીનું પાત્ર આપણા ગુજરાતી અભિનેતા દિપક અંતાણીએ ભજવ્યું છે અને ગાંધીજીના બોબા હાસ્યના દૃશ્યમાં એમણે તો ખરેખર કમાલ કરી છે. બેન ફિક્સલે પછી હવે દિપક અંતાણીને ગાંધીજી તરીકે ઓળખવામાં આવશે. બેશક, અમુક દૃશ્યમાં ગાંધીજી જાણે ફિલ્મી હીરો હોય તેવા લાગે છે, પણ એ નજરઅંદાઝ કરી શકાય તેવી વાત છે. નથુરામ ગોડસે તરીકે ચિન્મલ માંડલેકર પણ પરફેક્ટ (અને ગાંધીજીથી) પ્રભાવહીન લાગે છે. ફિલ્મમાં જવાહરલાલ નહેરુ, સરદાર પટેલ, આચાર્ય કૃષ્ણલાની, પ્યારેલાલજી (એક દૃશ્યમાં), કસ્તુરબા ગાંધી, શ્યામાપ્રસાદ મુખરજી, ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકર જેવા ઐતિહાસિક પાત્રો પણ નોંધનીય છે.

વૈષ્ણવજન અને રઘુપતિ રાઘવ માટે કદાચ, એ આર. રહેમાન આ ફિલ્મમાં સામેલ થયા છે અને એ વાજબી પણ છે. ફિલ્મમાં રાજકુમાર સંતોષીની પુત્રી તનીષા સંતોષી પણ છે. ‘ગાંધી-ગોડસે: એક યુદ્ધ’ ખરેખર એક નોંધનીય અને પ્રશંસનીય પ્રયાસ છે એટલે તમારે જરૂર જોવી રહી...

ફોક્સ

મનોજ પ્રકાશ

વર્ષ ૧૯૭૫ ભારતીય સમાજમાં એક નવી પ્રકારની સર્જનાત્મકતા અને સામાજિકતા માટે ઓળખાય છે. આ વર્ષે દેશના રાજકારણ અને સમાજમાં ભારે ઊથલપાથલ થઈ હતી અને સિનેમાએ એવા ત્રણ ઉદાહરણો સમગ્ર સમાજ સમક્ષ રજૂ કર્યા હતા જેણે આપણી જીવનશૈલી બદલી નાખી હતી. વર્ષ ૨૦૨૫માં આપણે ૨૫ જૂન, ૧૯૭૫ના રોજ દેશમાં લાદવામાં આવેલી ઈમરજન્સીની પચાસમી વર્ષગાંઠ ઉજવીશું, ત્યારે આપણે યાદ કરીશું કે તે દિવસે સમાજને કેવી રીતે બદલ્યો. તે વર્ષે આપણી રાજકીય-સામાજિક ચેતના કેવી રીતે બદલાવી દીધી? આ સાથે, આ વર્ષે આપણે દીવાર, શોલે અને જય સંતોષી મા જેવી ત્રણ સુપરહિટ ફિલ્મોની સુવર્ણ જયંતિ પણ ઉજવીશું. દીવાર ફિલ્મે ૨૪ જાન્યુઆરીએ તેની રિલીઝના પચાસ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા છે અને શોલે અને સંતોષી મા સ્વતંત્રતા દિવસે તેમની રિલીઝના પચાસ વર્ષ પૂર્ણ કરશે. આ ત્રણેય ફિલ્મોએ ભારતીય સમાજમાં મનોરંજનનો અર્થ બદલી નાખ્યો. ફિલ્મ વિવેચકો આને એવી ફિલ્મો તરીકે ઓળખે છે જેણે સિલ્વર સ્ક્રીનનો રંગ બદલી નાખ્યો.

આજે બનેલી તમામ ફિલ્મોમાં, પછી તે હીરો-ઓરિએન્ટેડ હોય કે હીરોઇન-ઓરિએન્ટેડ, મુખ્ય પાત્ર ગુસ્સામાં જ જોવા મળે છે. આનો શ્રેય માત્ર દીવાર અને શોલેને જાય છે. એ જ રીતે આ જમાનાની ધાર્મિક ફિલ્મોમાં જય સંતોષી માની છબી ક્યાંક ને ક્યાંક દેખાય છે. આ ત્રણેય ફિલ્મોએ ભારતના લાંબા સમયથી ચાલતા સિનેમાના રંગોને ચમકદાર બનાવી દીધા. દીવાર, શોલે અને જય સંતોષી માએ ભારતીય સિનેમાને નવો રસ્તો બતાવ્યો. આ ફિલ્મોએ માત્ર દર્શકોનું મનોરંજન જ નથી કર્યું, પરંતુ તેમની જીવનશૈલી પણ બદલી નાખી. આ ત્રણ ફિલ્મો દ્વારા તે સમયગાળા દરમિયાન સિનેમાનો બિઝનેસ ચરમસીમાએ પહોંચ્યો હતો. જ્યારે શોલે અને દીવારે સમાજમાં ઝેંઝી ચંગેમની છબી સ્થાપિત કરી, ત્યારે જય સંતોષી માએ ભક્તિની સુનામી લાવી દીધી હતી. આજે જ્યારે આ ત્રણેય ફિલ્મો અસંખ્ય સિનેમાપ્રેમીઓને તેમના બાળપણના દિવસો યાદ કરાવે છે. આજના યુવાનો પણ તેને જોઈને એ જમાનાની સર્જનાત્મકતાના વખાણ કરે છે. પાત્રોની વિવિધતા સાથે જીવનની વાસ્તવિકતા જોઈને એવો રોમાંચ જાગ્રી છે, જેનું દરેક તબક્કામાં વર્ણન કરવું મુશ્કેલ બન્યું છે.

મનોરંજનની નવી દીવાર

વર્ષ ૧૯૭૫ની શરૂઆત દીવારથી થઈ હતી. તે સમયે આ એક નવા પ્રકારની ફિલ્મ હતી. સામાજિક મુદ્દાઓને ઊઠાવતી ફિલ્મનો પ્લોટ એવી રીતે રચવામાં આવ્યો હતો કે તે ગરીબી, અન્યાય અને ભ્રષ્ટાચારને વિસ્ફોટક રીતે રજૂ કરતો હતો. અમિતાભ બચ્ચને ઝેંઝી ચંગેમની છબી સાથે સમાજમાં પોતાનું વર્ચસ્વ સ્થાપિત

શોલે ને દીવાર

ફિલ્મોએ સિલ્વર સ્ક્રીનનો દૃષ્ટિકોણ બદલી નાખ્યો

કર્તું. બે ભાઈઓ વચ્ચે એક દીવાલ જોવા મળી હતી, જેણે દર્શકોનું ઘણું મનોરંજન કર્યું હતું. અમિતાભની ગુસ્સાવાળી હીરોની ઈમેજથી દર્શકો પ્રભાવિત થયા હતા. પ્રામાણિકતા અને અપ્રમાણિકતાની દીવાલે સફળતાના રેકોર્ડ તોડી નાખ્યા. ઝૂંપડપટ્ટીના રહેવાસીઓ અને શહેરી મધ્યમ વર્ગના લોકોની સમસ્યાઓ જોઈને પ્રેક્ષકો સિનેમા હોલની બહાર નીકળતી વખતે એક નવા ઉત્સાહમાં હતા. ખરા અર્થમાં તેને ન્યાયપ્રિય સમાજનું પ્રતિબિંબ કહી શકાય.

ખર્ચ કરતાં પાંચ ગણી વધુ કમાણી કરનાર દીવારના ડાયલોગ આજે પણ સામાન્ય લોકોમાં સાંભળવા મળે છે. જ્યારે અમિતાભે કહ્યું- ‘મૈ આજ ભી ફેકે હુએ પૈસે નહીં ઉઠાતા, જાઓ પહલે ઉસ આદમી કી સાઇન લેકર આઓ જિસને મેરે હાથ મેં થે લિખ દિયા કિ મેરા બાપ ચોર હૈ’, તો સિટી અને તાળીઓના ગડગડાટ સાથે સિનેમાધરોના દર્શકો અન્યાય સામે લડનાર હીરોને તેમના હૃદયમાં ખાસ સ્થાન આપી બેઠા અને જ્યારે શણ કપૂરે અમિતાભના પૈસાના ઘમંડને એ કહી તોડી નાખ્યું હતું કે ‘મેરે પાસ મા હૈ.’

તો આખા થિયેટરમાં સન્નાટો હતો, જે આજે પણ સમાજમાં વિવિધ પ્રસંગોએ માતા અને પુત્રની આંખોમાં આંસુના રૂપે દેખાય છે. ઊલટું, તેની લોકપ્રિયતાનો લાભ ઉઠાવવા તેની તર્જ પર ઘણી ફિલ્મો બની, પરંતુ તે દીવારનો ઝંઝે નીચે લાવી શકી નહીં. મશાલ, શક્તિ અને ત્રિશુલને ચોક્કસપણે તેની શ્રેણીમાં રાખી શકાય છે, પરંતુ જ્યારે વર્ષ ૨૦૦૪માં બીજી દીવાર ફિલ્મ બની ત્યારે તેનો અમિતાભને કોઈ ફાયદો થયો નહીં. લોકોએ મેજર રણવીર કૌલની ભૂમિકામાં અમિતાભને સંપૂર્ણપણે નકારી કાઢ્યો અને બોક્સ ઓફિસ પર તેને ફ્લોપ ફિલ્મનું ટાઇટલ મળ્યું.

કમાણી અને મનોરંજનનું શોલે

શોલેને એક એવી ફિલ્મ તરીકે યાદ કરવામાં આવે છે જેમાં મિત્રતા, પ્રેમ, સામાજિક રૂઢિચુસ્તતા, હિંસા, સામંતવાદી વિચારધારામાં પરિવર્તન લાવ્યું. જ્યારે આ ફિલ્મ રિલીઝ થઈ ત્યારે લોકોને તેની સફળતા અંગે શંકા હતી, પરંતુ જ્યારે તેણે દર્શકોને આકર્ષિત કરવાનું શરૂ કર્યું ત્યારે તેણે કમાણીના રેકોર્ડ તોડી નાખ્યા. જો આપણે સિનેમાના ઇતિહાસ પર નજર કરીએ તો શોલે એ ઓછામાં ઓછા સો થિયેટરોમાં તેની રિલીઝની સિલ્વર જ્યુબિલી અને પચાસથી વધુમાં ગોલ્ડન જ્યુબિલીનો રેકોર્ડ બનાવ્યો. ફિલ્મ પ્રોડક્શનની દુનિયામાં આ ક્રાંતિકારી બદલાવ લાવનાર ફિલ્મ માનવામાં આવે છે અને તેના સંવાદો, સંબંધો અને પ્રેમની પરકાષ્ટા આજે પણ એક ઉદાહરણ છે. ફિલ્મના જે દૃશ્યમાં અમિતાભ-ધર્મેન્દ્રને શસ્ત્રો અને સામાન લાવવાનું કહેવામાં આવે છે, તે સિક્કાની માત્ર એક બાજુ જ દર્શકોને રડાવે છે. જ્યાં પણ મિત્રતા નિભાવવાની વાત આવે ત્યાં દર્શકો શોલેનો સિક્કો ભૂલતા નથી.

